

การควบคุมของรัฐบาลเกี่ยวกับบริษัทเงินทุนในประเทศไทย

การควบคุมของรัฐบาลเกี่ยวกับบริษัทเงินทุนในประเทศไทย ในปัจจุบัน อาจแยกตามลักษณะการควบคุมออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การควบคุมในลักษณะทั่วไป เป็นการควบคุมดูแลลักษณะการปฏิบัติงานของบริษัทเงินทุนโดยอาศัยบทกฎหมายอื่นเกี่ยวกับการปฏิบัติ นั้น ๆ เท่าที่ออกบังคับใช้แก่การปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ แก่บุคคลโดยทั่วไป ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์

2. การควบคุมในลักษณะเฉพาะสำหรับบริษัทเงินทุน เป็นการควบคุมดูแลการปฏิบัติบางอย่างเฉพาะสำหรับกิจการบริษัทเงินทุนเท่านั้น โดยอาศัยบทกฎหมายที่ตราขึ้นใช้เฉพาะสำหรับบริษัทเงินทุน

อนึ่ง จากการที่ได้ศึกษาถึงลักษณะและการดำเนินงานของบริษัทเงินทุนในประเทศไทย ปัจจุบันในบทที่ 3 นั้น จะเห็นได้ว่าลักษณะของบริษัทเงินทุนส่วนใหญ่จะประกอบทั้งธุรกิจเงินทุนควบคู่กันไปกับธุรกิจหลักทรัพย์ด้วย ฉะนั้นบริษัทเงินทุนที่ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ควบคู่กันไปจะมีลักษณะเป็นบริษัทหลักทรัพย์ด้วย ซึ่งบริษัทประเภทนี้จะต้องปฏิบัติตามบทกฎหมายที่บังคับใช้สำหรับบริษัทหลักทรัพย์ ซึ่งตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 ข้อ 5(8) ได้กำหนดให้กิจการธุรกิจหลักทรัพย์เป็นกิจการที่ต้องขออนุญาต ต่อมาก็ได้มีประกาศ เรื่อง กำหนดกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5(8) แห่งประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 และกระทรวงการคลังลงวันที่ 19 กันยายน 2515 เรื่องกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้ประกอบกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5(8) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 ฉะนั้นบริษัทเงินทุนใดที่ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ก็จะต้องปฏิบัติตามประกาศทั้ง 3 ฉบับดังกล่าวควบคู่ไปกับบทกฎหมายสำหรับกิจการบริษัทเงินทุนด้วย แต่เนื่องจากวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ผู้เขียนมุ่งศึกษาเฉพาะการควบคุมในแง่ของบริษัทเงินทุนเพียงอย่างเดียว ฉะนั้นในบทนี้จึงขอศึกษาถึงรายละเอียดเฉพาะการควบคุมของรัฐบาลเกี่ยวกับบริษัทเงินทุนในแง่ธุรกิจเงินทุน ส่วนในแง่ธุรกิจหลักทรัพย์นั้นจะกล่าวประกอบไว้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

การควบคุมทั่วไป

ก่อนปี 2515 บริษัทเงินทุนในประเทศไทยมีการดำเนินงานที่ค่อนข้างเป็นอิสระปราศจากการกำกับดูแลอย่างเข้มงวดโดยรัฐบาล กล่าวคือยังไม่มีบทกฎหมายเฉพาะสำหรับบริษัทเงินทุน ดังเช่นในสิงคโปร์ มาเลเซีย คงมีแต่การควบคุมดูแลตามบทกฎหมายทั่วไปเท่านั้น เช่น บริษัทเงินทุนที่จัดตั้งขึ้นในรูปห้างหุ้นส่วนจะต้องดำเนินการปฏิบัติภายใต้บังคับของกฎหมายในหมวดควาควยห้างหุ้นส่วน หรือจัดตั้งขึ้นในรูปบริษัทจำกัด (ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะตั้งขึ้นในรูปบริษัทจำกัด) ก็จะต้องดำเนินการภายใต้บังคับของกฎหมายในหมวดควาควยบริษัทจำกัดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่นเดียวกับบริษัทจำกัดโดยทั่วไป เช่น เกี่ยวกับการดำเนินการจัดตั้งจะต้องจดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัดที่ถูกตองตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และจะต้องดำเนินการต่าง ๆ อยู่ภายใต้ขอบบังคับของกฎหมายดังกล่าว เช่น เกี่ยวกับสภาพและการจัดตั้งบริษัทจำกัด ลักษณะของผู้ถือหุ้นและหุ้น วิธีจัดการบริษัทจำกัด การสำรวจเงินทุน การสอบบัญชี ตลอดจนวิธีการเลิกบริษัทจำกัด เป็นต้น

นอกจากนั้น บริษัทเงินทุนยังไม่สามารถดำเนินการรับฝากเงินจากประชาชนได้ อันเนื่องจกามีพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 มาตรา 8 ซึ่งมีบัญญัติไว้ว่า "ห้ามมิให้บุคคลอื่นใดนอกจากธนาคารพาณิชย์ประกอบกิจการธนาคารพาณิชย์" และจากมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติลักษณะกิจการธนาคารพาณิชย์ไว้ว่า "การธนาคารพาณิชย์หมายความว่า การประกอบธุรกิจประเภทรับฝากเงินที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามหรือเมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้และใช้ประโยชน์ของเงินนั้นในทางหนึ่งหรือหลายทาง เช่น (ก) ใหญ่ยืม (ข) ซื้อขายหรือเก็บเงินตามตั๋วแลกเงินหรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใด (ค) ซื้อหรือขายเงินปริวรรตต่างประเทศ ทั้งนี้จะประกอบธุรกิจอื่นอันเป็นประเพณีที่ธนาคารพาณิชย์พึงกระทำด้วยหรือไม่ก็ตาม" ฉะนั้นจากบทบัญญัติ 2 มาตรา นี้ บริษัทเงินทุนอันเป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจการระดมเงินทุนจากประชาชนทั่วไปจึงไม่สามารถระดมเงินทุนด้วยวิธีการรับฝากเงินจากประชาชนได้ มีข้อบังคับเกี่ยวกับการสำรวจเงินทุนของบริษัทจำกัด¹

¹ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1222

การควบคุมในลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจอื่น ๆ ของบริษัทเงินทุนนั้น จาก การที่ได้ศึกษาถึงลักษณะการประกอบธุรกิจของบริษัทเงินทุนในบทที่ 3 มาแล้ว จะเห็นว่าบริษัท เงินทุนอันเป็นธุรกิจที่ประกอบกิจการค้าเงินโดยการระดมเงินจากประชาชนและนำเงินนั้นให้ ประชาชนกู้ แต่เนื่องจากที่กล่าวมาแล้วว่ามีกฎหมายห้ามธุรกิจอื่นใดที่มีลักษณะการประกอบ กิจการรับฝากเงินจากประชาชน ฉะนั้นบริษัทเงินทุนเหล่านั้นจึงได้หลีกเลี่ยงข้อห้ามดังกล่าว โดยทำการระดมเงินทุนจากประชาชนด้วยวิธีการออกตั๋วเงินประเภทต่าง ๆ²ขายแก่ประชาชน ดังนั้นลักษณะของตั๋วเงินและวิธีการออกตั๋วเงิน วิธีการสลักหลังตั๋วเงิน วิธีการรับรองตั๋วเงิน การอวัลตั๋วเงิน การใช้เงินตามตั๋วเงิน สิทธิไถ่เบี้ยของเจ้าของตั๋ว ตลอดจนอายุความ พ้องร้องในตั๋วเงินประเภทต่าง ๆ จะต้องปฏิบัติภายในบทกฎหมายที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมาย

²ประเภทของตั๋วเงินตามที่กฎหมายไทยกำหนดไว้ มี 3 ประเภท คือตั๋วแลกเงิน ตั๋ว สัญญาใช้เงิน และเช็ค ดังที่ได้บัญญัติไว้ในประมวลแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 898 ว่า "อันตั๋วเงิน ตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายนี้มีสามประเภท ๆ หนึ่ง คือ ตั๋วแลกเงิน ประเภทหนึ่ง คือ ตั๋วสัญญาใช้เงิน ประเภทหนึ่งคือ เช็ค" และยังมีคำวิเคราะห์ศัพท์ของตั๋วเงิน 3 ประเภทนี้ไว้ ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนี้คือ

มาตรา 908. "อันว่าตั๋วแลกเงินนั้น คือหนังสือตราสารซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่าผู้สั่งจ่าย สั่งบุคคลอื่นอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้จ่ายให้ใช้เงินจำนวนหนึ่งแก่บุคคลคนหนึ่ง หรือให้ใช้เงินตาม คำสั่งของบุคคลคนหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้รับเงิน"

มาตรา 982. "อันว่าตั๋วสัญญาใช้เงินนั้น คือหนังสือตราสารซึ่งบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้ออกตั๋วให้คำมั่นสัญญาว่าจะใช้เงินจำนวนหนึ่งให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง หรือใช้ให้ตามคำสั่งของ บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่า ผู้รับเงิน"

มาตรา 987. "อันว่าเช็คนั้น คือหนังสือตราสารซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่าผู้สั่งจ่ายสั่ง ชนาคารให้ใช้เงินจำนวนหนึ่งเมื่อทวงถามให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งหรือให้ใช้ตามคำสั่งของบุคคล อีกคนหนึ่งอันเรียกว่า ผู้รับเงิน"

อนึ่งการออกตั๋วเงินของบริษัทเงินทุนส่วนใหญ่จะเป็นการออกตั๋วสัญญาใช้เงินและตั๋วแลกเงิน แต่ก็มีบริษัทเงินทุนเล็ก ๆ บางแห่งจะออกเช็คลงวันที่ล่วงหน้าให้แก่ประชาชนด้วย

แพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 21 ว่าด้วย "ตัวเงิน"³

ส่วนการประกอบธุรกิจการใหญ่ของบริษัทยุติการ เนื่องจากบริษัทเงินทุนมีวิธีการใหญ่ต่าง ๆ กันไปดังที่เราได้ศึกษาจากการดำเนินงานของบริษัทเงินทุนนั้น ฉะนั้นหากบริษัทเงินทุนใดประกอบธุรกิจการใหญ่เงินด้วยวิธีการหรือลักษณะใด และได้มีบทบัญญัติกฎหมายทั่วไปเกี่ยวกับวิธีหรือลักษณะการใหญ่เงินนั้น ๆ อยู่ บริษัทเงินทุนนั้นก็จะต้องปฏิบัติตามภายใต้บทกำหนดของกฎหมายเหล่านั้น อาทิเช่น วิธีการทำสัญญาการกู้ วิธีการรับซื้อฝาก การรับจำนองอสังหาริมทรัพย์ การรับจำนำ การค้ำประกัน การรับอาวัลตัวเงิน และการดำเนินการสอดเข้าแก่หน้าในตัวเงิน เป็นต้น ตลอดจนการคิกคอกเบี้ยในการกู้ยืมก็จะต้องปฏิบัติตามที่มีบทกฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งตามกฎหมายที่ใช้อยู่บังคับอยู่ในขณะนี้กำหนดให้คิดได้ไม่เกิน 15% ต่อปี⁴ สำหรับบริษัทเงินทุนที่ประกอบกิจการเงินใหญ่แก่ประชาชนเพื่อซื้อสินค้าบริโภคประเภทดาว เช่นรถยนต์ โดยวิธีการให้เขาซื้อ อันเป็นกิจการที่บริษัทเงินทุนส่วนใหญ่ดำเนินการอยู่ เนื่องจากได้กำไรในอัตราที่ค่อนข้างจะสูง และในขณะเดียวกันก็มีความเสี่ยงสูงด้วยนั้น บริษัทเงินทุนจึงกล่าวว่าจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายในหมวดว่าด้วย "เขาซื้อ" ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งมีอยู่เพียง 3 มาตราเท่านั้น ดังนี้คือ

มาตรา 572. "อันว่าเขาซื้อ คือสัญญาซึ่งเจ้าของเอาทรัพย์สินออกให้เขา และให้คำมั่นว่าจะขายทรัพย์สินนั้น หรือว่าจะให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นสิทธิแก่ผู้เขา โดยมีเงื่อนไขที่ผู้เขาได้ใช้เงินเป็นจำนวนเท่านั้นเท่านั้นคราว สัญญาเขาซื้อนั้นถ้าไม่ทำเป็นหนังสือ ท่านว่าเป็นโมฆะ"

มาตรา 573. "ผู้เขาจะบอกเลิกสัญญาในเวลาใดเวลาหนึ่งก็ได้ ด้วยส่งมอบทรัพย์สินกลับคืนให้แก่เจ้าของโดยเสียค่าใช้จ่ายของตนเอง"

มาตรา 574. "ในกรณีนี้คนใดไม่ใช้เงินสองคราวติด ๆ กัน หรือกระทำความผิดสัญญาในข้อที่เป็นส่วนสำคัญ เจ้าของทรัพย์สินจะบอกเลิกสัญญาเสียก็ได้ ถ้าเช่นนั้นบรรดาเงินที่ได้ใช้มาแล้วแต่ก่อน ให้รับเป็นของเจ้าของทรัพย์สินและเจ้าของทรัพย์สินชอบที่จะกลับเข้าครอบครอง

³ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 898-1011

⁴ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 654

ทรัพย์สินนั้นไคควัย

อนึ่ง ในกรณีที่ทำนิติสัญญาเพราะชนิดไม่ใช่เงิน ซึ่งเป็นคราวที่สุดนั้น ท่านว่าเจ้าของทรัพย์สินชอบที่จะริบบรรดาเงินที่ได้ไคมาแล้วแต่ก่อน และกลับเข้าครอบครองทรัพย์สินไคต่อเมื่อระยะเวลาไคเงินไคพ้นกำหนดไปอีกงวดหนึ่ง"

การควบคุมลักษณะเฉพาะสำหรับบริษัทเงินทุน

นอกจากบทกฎหมายดังกล่าวข้างต้นแล้ว ต่อมาเมื่อเดือนกันยายน 2515 รัฐบาลได้ออกกฎหมายลักษณะเฉพาะสำหรับบริษัทเงินทุนออกมากำกับดูแลบริษัทเงินทุน โดยมีการกำหนดข้อกำหนดต่าง ๆ ทั้งทางด้านการจัดตั้งและเงื่อนไขในการดำเนินงานออกมาบังคับใช้แก่บริษัทเงินทุน ซึ่งบริษัทเงินทุนจะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของกฎหมายนี้เพิ่มขึ้นจากกฎหมายอื่น ๆ อีก

ความเป็นมาในการดำเนินการกำกับควบคุมบริษัทเงินทุน

การดำเนินการกำกับควบคุมบริษัทเงินทุนสืบเนื่องจากการที่รัฐบาลมีนโยบายในการพัฒนาตลาดทุนในประเทศไทย อันเนื่องมาจากในการวางแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของโครงสร้างสถาบันการเงินที่เหมาะสมและมีสมรรถภาพ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้รุดหน้าและมั่นคงยิ่งขึ้น ในปี พ.ศ. 2510 รัฐบาลจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจส่วนเอกชน สาขาสถาบันการเงินขึ้น เพื่อศึกษาและพิจารณามาตรการที่จะนำมาซึ่งโครงสร้างสถาบันการเงินที่เหมาะสมและมีสมรรถภาพ จากการศึกษาและพิจารณาคณะกรรมการดังกล่าวได้ลงความเห็นว่าตลาดทุนเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเงินที่พึงได้รับการส่งเสริมให้เจริญเติบโตขึ้นโดยรวดเร็วกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนั้น และได้ตกลงให้ธนาคารแห่งประเทศไทยว่าจ้างศาสตราจารย์ ซิดนีย์ เอ็ม ร็อบบิ้นส์ (Sidney M. Robbins) แห่งมหาวิทยาลัยโคลัมเบียนิวยอร์กมาเป็นผู้เชี่ยวชาญวางโครงการพัฒนาตลาดทุนให้ โดยมีเจ้าหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทยร่วมปฏิบัติงานอยู่ด้วย โดยจัดตั้งเป็นคณะทำงานโครงการพัฒนาตลาดเงินทุน เมื่อปี 2512 คณะทำงานคณะนี้ได้เริ่มทำการศึกษาตลาดทุนและ

สถาบันการเงินต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ระดมทุนจากประชาชนกันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ได้มีการขยายขอบเขตการดำเนินงานอย่างรวดเร็ว โดยการจัดตั้งสำนักงานตัวแทนและสาขา ในส่วนภูมิภาคกันอย่างกว้างขวาง ตลาดทุนของประเทศไทยในขณะนั้นยังอยู่ในสภาพที่ยังไม่พัฒนา สถาบันการเงินต่าง ๆ มีจำนวนและขอบเขตการดำเนินงานที่จำกัด และมักจะประกอบธุรกิจหลายทางในขณะเดียวกันแทนที่จะมุ่งประกอบธุรกิจที่ชำนาญในทางใดทางหนึ่งเป็นสำคัญ นอกจากนั้นในด้านเจ้าหน้าที่ก็ไม่สามารถที่จะประมวลข้อเสน�퉴คได้เท่าที่ควร เนื่องจากยังไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะอำนวยความสะดวกได้อย่างเหมาะสม ฉะนั้นการตรากฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงินต่าง ๆ จึงถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินมาตรการขั้นแรกที่สำคัญของการดำเนินการตามโครงการพัฒนาตลาดทุน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. เพื่อเป็นการกำหนดมาตรการในอันที่จะจัดระบบการดำเนินงานของสถาบันการเงินต่าง ๆ ในตลาดการเงินให้เป็นระเบียบ
2. เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยสอดคล้องกับนโยบายการเงินและเศรษฐกิจของประเทศ
3. เพื่อเป็นการกำหนดมาตรการให้ความคุ้มครองประโยชน์ของประชาชน และก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมแท้จริง

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น เมื่อเดือนสิงหาคม 2512 ธนาคารแห่งประเทศไทย จึงได้เสนอแนะไปยังกระทรวงการคลังให้พิจารณาการดำเนินการที่จะเป็นผลให้มีกฎหมายควบคุม กำกับกับการดำเนินงานของสถาบันการเงินต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการเงินใหม่ ๆ อันได้แก่บริษัทเงินทุนซึ่งส่วนมากประกอบธุรกิจไปในแนวที่คล้ายคลึงกับธนาคารพาณิชย์ กล่าวคือจัดหาเงินทุนหรือระดมเงินจากประชาชนและให้ผู้อื่นกู้ยืมจำนวนและปริมาณธุรกิจของสถาบันการเงินดังกล่าวนี้ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีผู้จัดตั้งกันมากมายในขณะนั้นซึ่งอาจกระทบกระเทือน ประโยชน์ของประชาชน ความเป็นระเบียบของระบบการเงิน ตลอดจนนโยบายการเงินของประเทศได้ ด้วยเหตุนี้จึงเกิดความจำเป็นและความเหมาะสมที่จะตรากฎหมายให้สถาบันการเงินเหล่านี้เข้ามาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของทางการในทำนองเดียวกับในกรณีของสถาบันต่าง ๆ ในตลาดทุน โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้เสนอแนะออกกฎหมายควบคุมจำกัดการดำเนินการ

ของสถาบันการเงินดังกล่าว โดยอาศัยแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือผาสุกแห่งสาธารณชน เป็นมาตรการขั้นแรก ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทางการได้มีโอกาสไกล่เกลี่ยและทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบันการเงินต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะสามารถกำหนดมาตรการในกฎหมายเฉพาะกิจการได้อย่างเหมาะสมในขั้นต่อไปเป็นสำคัญ แต่เนื่องจากรัฐบาลในขณะนั้นมีจุดประสงค์ต้องการให้มีการตรากฎหมายกำกับควบคุมดูแลสถาบันการเงินดังกล่าวนี้ในรูปของพระราชบัญญัติเฉพาะ จึงได้เริ่มดำเนินการร่างกฎหมายมาตั้งแต่ปี 2512 เป็นต้นมา จนกระทั่งปี 2515 พระราชบัญญัตินี้ก็ยังไม่มีการประกาศใช้แต่อย่างใด ในขณะนั้นได้เกิดมีสถาบันการเงินประเภทนี้จัดตั้งขึ้นมาเพิ่มขึ้นอีกกว่า 100 บริษัท และประชาชนก็นิยมเชื่อถือในกิจการประเภทนี้ด้วย ซึ่งขณะนั้นอยู่ในระหว่างการปฏิวัติ คณะปฏิวัติตามข้อเสนอแนะของธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่าควรมีการควบคุมธุรกิจการเงินและค่าหลักทรัพย์ ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของสาธารณชน จึงได้มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ว่าด้วย "การควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือความผาสุกแห่งสาธารณชน" ในประกาศนี้เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือผาสุกแห่งสาธารณชน พ.ศ. 2471 และ 2476 โดยรวมเข้าเป็นฉบับเดียวกัน และยังสามารถได้เพิ่มเติมโดยรวมเอาประเภทกิจการธุรกิจหลักทรัพย์และกิจการจัดหาเงินลงทุนแล้วให้ผู้อื่นกู้ยืมเงินนั้นหรือเอาเงินนั้นหรือชื่อลคซึ่งตัวเงินหรือตราสารเปลี่ยนมือ หรือตราสารการเครดิตเข้าเป็นกิจการที่กระทบถึงความปลอดภัยหรือผาสุกแห่งสาธารณชน และตามประกาศฉบับนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจควบคุมธุรกิจประเภทนี้โดยตรง โดยจะต้องออกประกาศอีกครั้งหนึ่งให้กิจการเหล่านั้นเป็นกิจการที่ต้องขออนุญาต และในประกาศนี้รัฐมนตรีจะกำหนดประเภทหรือลักษณะของกิจการด้วยก็ได้ และมีอำนาจในการประกาศกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาต อนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง อาจมอบหมายให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการตามที่กระทรวงการคลังมีอำนาจและหน้าที่ตามประกาศฉบับดังกล่าวก็ได้

ฉะนั้น เพื่อให้เป็นไปตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว คณะทำงานโครงการพัฒนาตลาดหุ้นซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่โดยตรงในเรื่องนี้ ได้ดำเนินการพิจารณาขยายประกาศกำหนดกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5(7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนั้น และได้เสนอ

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาดำเนินการต่อไป ซึ่งต่อมา ก็ได้ออกประกาศกระทรวงการคลัง ลงวันที่ 19 กันยายน 2515 เรื่อง "กำหนดกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5(7) แห่ง ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58" อันเกี่ยวกับธุรกิจเงินทุนและ "กำหนดกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5(8) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58" อันเกี่ยวกับธุรกิจหลักทรัพย์ นอกจากนั้นคณะนี้ยังได้พิจารณากร่างประกาศกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้ประกอบกิจการ ทั้ง 2 ประเภทดังกล่าว ซึ่งได้มีการหารือขอข้อคิดเห็นจากสมาคมธนาคารไทย และผู้ประกอบกิจการที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่เอกชนและผู้บริหารงานของบริษัทเงินทุนบางท่าน และได้เสนอร่างประกาศนี้แก่กระทรวงการคลังพิจารณาต่อไป ซึ่งในที่สุดกระทรวงการคลังก็ได้ ออกประกาศลงวันที่ 19 กันยายน 2515 เรื่องกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้ประกอบกิจการ ที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5(7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 อันเนื่อง ในการพิจารณาการ ร่างกฎหมายว่าด้วยบริษัทเงินทุนนี้ได้อาศัยบทกฎหมายสำหรับบริษัทเงินทุนของมาเลเซีย คือ "BORROWING COMPANIES BILL" มาเป็นพื้นฐานในการพิจารณาการกำหนดข้อกำหนด ต่าง ๆ⁵ และวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการร่างกฎหมายในขั้นแรกนี้ก็เพื่อเป็นการกำหนดมาตรการ ในการให้ความคุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชน ดังจะเห็นได้จากลักษณะของการออก กฎหมายซึ่งออกมาในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 ว่าด้วยการควบคุมกิจการค้าชายอันกระทบ ถึงความปลอดภัย หรือ ความผาสุกแห่งสาธารณชน ดังกล่าวข้างตน

หน่วยงานที่ควบคุม

ในปัจจุบันบริษัทเงินทุนที่ดำเนินธุรกิจอยู่ในประเทศไทย จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนด ว่าด้วยบริษัทเงินทุน อันเป็นผลเนื่องมาจากประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 ว่าด้วยการ ควบคุมกิจการค้าชายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือความผาสุกแห่งสาธารณชน ซึ่งได้ประกาศ ให้กิจการจัดหามาซึ่งเงินทุนแล้วใหญ่อื่นกู้เงินนั้นหรือเอาเงินนั้นซื้อหรือซื้อดซึ่งตัวเงิน หรือ ตราสาร เปลี่ยนมืออื่น ๆ หรือตราสาร เครดิตหรือกิจการอื่นอันมีสภาพคล้ายคลึงกันเป็นกิจการ

⁵ สัมภาษณ์ คุณปกรณ์ มาลากุล ณ อยุธยา, วันที่ 18 มิถุนายน 2517.

ที่ต้องขออนุญาต ห้ามผู้ใดประกอบกิจการ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี และเพื่อให้เป็นการสอดคล้องกับการดำเนินนโยบายการเงินของประเทศ ประกาศฉบับดังกล่าวจึงได้ระบุให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับกิจการดังกล่าว โดยเป็นผู้รักษาการตามบทกฎหมายเกี่ยวกับบริษัท เงินทุนและยังให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในการมอบหมายให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการตามที่ตนมีอำนาจและหน้าที่ตามประกาศฉบับนี้ได้ด้วย โดยแต่งตั้งให้เป็นผู้ดำเนินการในฐานะเจ้าหน้าที่ ฉะนั้นจากอำนาจหน้าที่ดังกล่าวข้างต้นนั้น ในทางปฏิบัติจึงอาจแยกหน่วยงานที่ปฏิบัติการควบคุมดูแลบริษัทเงินทุนออกได้เป็น 2 หน่วยใหญ่ ๆ ดังนี้ คือ

1. หน่วยงานควบคุมของกระทรวงการคลัง

จากประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้รักษาการตามประกาศฉบับดังกล่าว โดยมีอำนาจในการอนุญาตการประกอบกิจการและการประกาศกำหนดกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5(7) แห่งประกาศฉบับดังกล่าว⁶ ซึ่งในเวลาต่อมา รัฐมนตรีก็ได้ประกาศออกเป็นประกาศของกระทรวงการคลังเรื่อง "กำหนดกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5(7) แห่งประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 58" ได้ประกาศกำหนดประเภทและลักษณะของกิจการที่ต้องขออนุญาต นอกจากนั้น รัฐมนตรียังมีอำนาจในการกำหนดกฎข้อบังคับหรือข้อกำหนดที่บริษัทเงินทุนจะต้องปฏิบัติตาม โดยต่อมา รัฐมนตรีได้ออกประกาศกระทรวงการคลังเรื่อง "กำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้ประกอบกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5(7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58" ซึ่งในประกาศนั้นได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ของรัฐมนตรีไว้ดังนี้คือ อำนาจในการพิจารณาและการให้อนุญาตจัดตั้งบริษัท เงินทุนและสาขาอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาและการอนุญาตการลดทุน การอนุญาตให้บริษัท เงินทุนประกอบกิจการอื่น ๆ นอกเหนือจากกิจการธุรกิจเงินทุน อนุญาตการขยายที่ตั้งสำนักงานใหญ่ และ

---

⁶"คำสั่งคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ข้อ 23" ราชกิจจานุเบกษา , เล่ม 89 ตอนที่ 15 , วันที่ 27 มกราคม พุทธศักราช 2515 ฉบับพิเศษ.

สาขา อำนาจในการเพิกถอนใบอนุญาต ตลอดจนอำนาจในการให้ความเห็นชอบในการกำหนดอัตราต่าง ๆ ของธนาคารแห่งประเทศไทยอีกด้วย ดังนั้นจะเห็นได้ว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลบริษัทเงินทุนโดยตรง ในทางปฏิบัติ นั้นการควบคุมจะต้องผ่านหน่วยงานในกระทรวงการคลังคือ "กองควบคุมธนาคารและธุรกิจการเงิน" ซึ่งเป็นกองอยู่ในสังกัดของ "สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง" กองนี้มีหน้าที่ศึกษานโยบายและข้อกำหนดต่าง ๆ ที่จะใช้บังคับกับบริษัทเงินทุนเพื่อสรุปให้รัฐมนตรีพิจารณา เช่น ในกรณีที่รัฐมนตรีจะออกนโยบายหรือข้อกำหนดก็จะให้กองนี้เป็นผู้ศึกษาถึงความเหมาะสมและข้อเท็จจริง ตลอดจนมาตรการต่าง ๆ ที่จะใช้ควบคุมว่าจะมีผลกระทบต่อค่าเงินและการเงินของประเทศอย่างไร หรือในกรณีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเสนอนโยบายและมาตรการหรือข้อกำหนดอัตราต่าง ๆ มาให้รัฐมนตรีอนุมัติให้ความเห็นชอบ กองนี้จะทำการศึกษาและพิจารณาข้อเท็จจริงและความเหมาะสมของมาตรการนั้น ๆ เพื่อสรุปเสนอต่อรัฐมนตรีอนุมัติต่อไป และในกรณีที่ความเห็นของกองนี้และหน่วยงานที่ธนาคารแห่งประเทศไทย กัดขัดแย้งกันรัฐมนตรีจะเป็นผู้ตัดสินชี้ขาด นอกจากนี้ในกรณีที่มีผู้ร้องเรียนมายังรัฐมนตรีในเรื่องราวต่าง ๆ กองนี้จะทำหน้าที่ศึกษาหาข้อเท็จจริงในเรื่องที่ร้องเรียนมาเสนอต่อรัฐมนตรีพิจารณาเรื่องราวนั้นต่อไป หรือในกรณีการพิจารณาอนุญาตให้ประกอบกิจการเงินทุนของบริษัท เงินทุนกองนี้ก็ศึกษาหาข้อเท็จจริงว่าบริษัทนั้นได้ขออนุญาตถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ ข้อเท็จจริงในการขออนุญาตถูกต้องหรือไม่ เป็นต้น

2. หน่วยงานควบคุมของธนาคารแห่งประเทศไทย

อาศัยอำนาจแห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 ข้อ 13 และ 14 กระทรวงการคลังได้มอบหมายให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการในฐานะเจ้าหน้าที่ในการกำกับควบคุมดูแลบริษัทเงินทุนตามที่กระทรวงการคลังมีอำนาจและหน้าที่ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว ฉะนั้นธนาคารแห่งประเทศไทยจึงมีหน้าที่ในการดำเนินการตรวจสอบดูแลบริษัทเงินทุนให้ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ และจากประกาศกระทรวงการคลัง "เรื่อง กำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้ประกอบกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5(7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58" นั้น ได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทยไว้ดังนี้ คือ

มีอำนาจและหน้าที่ในการพิจารณาและให้อนุญาตการมีอสังหาริมทรัพย์ของบริษัทเงินทุนที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในกฎหมาย การให้ความเห็นชอบบริษัทเงินทุนในการมีหุ้นในบริษัทอื่นเกิน 10% การให้ความเห็นชอบในการให้กรรมการ พนักงานหรือลูกจ้างของบริษัทเงินทุนกู้ยืม การกำหนดอัตราส่วนต่าง ๆ ทั้งนี้ โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีการให้กู้ยืมหรือลงทุนแก่หรือในกิจการของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเกินกว่าอัตราที่กำหนด การวางมาตรฐานทางการเงินของบริษัทเงินทุนให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับผู้สอบบัญชีของบริษัทเงินทุน นอกจากนั้นในการยื่นใบขออนุญาตการประกอบกิจการเงินทุน ผู้ยื่นจะต้องยื่นผ่านธนาคารแห่งประเทศไทยและการส่งรายงานต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดอาทิ เช่น รายงานการเปลี่ยนแปลงในเหตุการณ์สำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้นแก่บริษัทเงินทุน รายงานการหยุดงาน การส่งบุคคล และเอกสารอื่น ๆ ตามที่หน่วยควบคุมต้องการในขณะใดขณะหนึ่ง จะต้องยื่นต่อธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งในทางปฏิบัติได้มีการตั้งหน่วยควบคุมบริษัทเงินทุนโดยขึ้นอยู่กับส่วนกำกับและตรวจสอบบริษัทเงินทุนและตลาดทุน ซึ่งขึ้นอยู่กับฝ่ายกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน หน่วยงานนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ที่คอยควบคุมดูแลให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติตามข้อกำหนดบังคับของกฎหมายว่าด้วยบริษัทเงินทุนเป็นผู้กำกับควบคุมการปฏิบัติงานของบริษัทเงินทุน อาทิเช่น บริษัทเงินทุนที่ขยายที่ตั้งสำนักงานใหญ่ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะต้องเป็นผู้ตรวจสอบ พิจารณาว่าสมควรให้ขยายใหม่ ปริมาณธุรกิจเป็นอย่างไร และเสนอมายังรัฐมนตรีว่าสมควรให้ขยายหรือไม่ อนึ่ง ในทางกลับกัน บริษัทเงินทุนอาจขอมาโดยตรง ทางรัฐมนตรีก็อาจจะขอให้ธนาคารแห่งประเทศไทยดำเนินการตรวจร่วมกับหน่วยงานของกระทรวงการคลังว่าสมควรขยายใหม่ เป็นต้น

ลักษณะและขอบเขตในการควบคุม

ลักษณะการดำเนินการควบคุมบริษัทเงินทุนของรัฐบาลในปัจจุบันนี้ จะดำเนินการตามประกาศทั้ง 3 ฉบับ ซึ่งการควบคุมบริษัทเงินทุนของรัฐบาลในระยะแรกนี้จะเน้นหนักไปใน การควบคุม ลักษณะการจัดตั้งประกอบธุรกิจโดยกำหนดให้ต้องมีการขออนุญาตจากรัฐมนตรี และมีการกำหนดเงื่อนไขในการขออนุญาต ส่วนขอบเขตในการควบคุมยังจำกัดมาก ทั้งนี้ เพราะว่าวัตถุประสงค์สำคัญในการควบคุมบริษัทเงินทุนในขั้นแรกนี้ก็เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์และความผาสุกของประชาชนเท่านั้น

อย่างไรก็ตามจากประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 นี้ได้กำหนดให้กิจการจัดหาซึ่งเงินทุน และให้ผู้อื่นกู้ยืมเงินนั้น หรือเอาเงินนั้นซื้อหรือซื้อลดตัวเงินหรือตราสารเปลี่ยนมือ หรือตราสาร การเครดิต อันเป็นธุรกิจเงินทุนเป็นธุรกิจที่ต้องขออนุญาต และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง การคลังมีอำนาจในการให้อนุญาตตลอดจนออกเงื่อนไขต่าง ๆ ในการอนุญาตนั้น ซึ่งต่อมา เมื่อ 19 กันยายน 2515 กระทรวงการคลังได้ออกประกาศกำหนดกิจการที่ต้องขออนุญาต สำหรับธุรกิจเงินทุนดังขอ 1. แห่งประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กำหนดกิจการที่ต้องขออนุญาตตามขอ 5(7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ซึ่งได้กำหนดไว้ดังนี้

1. กิจการเงินทุนเพื่อการพาณิชย์ (Business of Finance For Commerce) ได้แก่กิจการจัดหาเงินทุนจากประชาชนและให้กู้ยืมระยะสั้น (คือไม่เกิน 1 ปี) รวมทั้งการเป็นผู้รับอาวัล หรือสอคเข้าแก้หน้าในตัวเงินเป็นทางค้ำประกัน

2. กิจการเงินทุนเพื่อการพัฒนา (Business of Finance For Development) ได้แก่กิจการจัดหาเงินทุนจากประชาชนและให้กู้ยืมระยะปานกลาง (คือเกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี) หรือระยะยาว (คือเกิน 5 ปี) แก่กิจการอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และพาณิชย์กรรม เป็นทางค้ำประกัน

3. กิจการเงินทุนเพื่อการจำหน่ายและการบริโภค (Business of Finance For Disposition And Consumption) ได้แก่ กิจการจัดหาเงินทุนจากประชาชนและทำการ ดังต่อไปนี้ เป็นทางค้ำประกัน

ก. ให้กู้ยืมเงินเพื่อให้ใช้เกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าโดยชำระราคาเป็นงวด ๆ (Instalment Basis) หรือโดยให้เช่าซื้อ (Hire-Purchase Basis)

ข. ให้กู้ยืมเงินแก่ประชาชนเพื่อให้ใช้ในการซื้อสินค้าจากกิจการที่มีชื่อของตนเอง หรือ

ค. รับโอนโดยมีค่าตอบแทนซึ่งสิทธิเรียกร้องที่เกิดจากการจำหน่ายสินค้า

4. กิจการเงินทุนเพื่อการเคหะ (Business of Finance For Housing) ได้แก่ กิจการจัดหาเงินทุนจากประชาชน และทำการดังต่อไปนี้ เป็นทางค้ำประกัน

ก. ให้กู้ยืมเงินแก่ประชาชนเพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในที่ดินและหรือบ้านที่อยู่อาศัย

ข. ให้กู้ยืมเงินเพื่อให้ใช้ในการจัดหาที่ดิน และหรือบ้านที่อยู่อาศัย สำหรับจำหน่ายแก่ประชาชน หรือให้ประชาชนเช่าซื้อ หรือ

ค. จัดหาที่ดิน และหรือบ้านที่อยู่อาศัยมาจำหน่ายแก่ประชาชน รวมทั้งให้ประชาชน
เช่าซื้อ

อย่างไรก็ดีในวันเดียวกันนี้ก็ได้มีประกาศกระทรวงการคลังอีกฉบับหนึ่งประกาศกำหนด
เงื่อนไขในการอนุญาตไว้ด้วย ซึ่งสาระสำคัญของประกาศดังกล่าวมีดังนี้ คือ

1. การจัดตั้งและขอรับอนุญาต

ในปัจจุบันนี้ บริษัทเงินทุนจะจัดตั้งขึ้นได้ก็แต่

1.1. ในรูปบริษัทจำกัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และ

1.2. โดยได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังให้ประกอบธุรกิจเงินทุน
ซึ่งจะได้อธิบายโดยละเอียดดังต่อไปนี้

ในข้อ 1.1. ในการจัดตั้งบริษัทจำกัดจะต้องขอจดทะเบียน ณ หอทะเบียน

กระทรวงเศรษฐกิจ ทั้งนี้บริษัทจำกัดที่จะขออนุญาตจดทะเบียนจะต้องมีบุคคลตั้งแต่เจ็ดคน
ขึ้นไป ทำหนังสือบริคณห์สนธิซึ่งจะต้องแสดง

ก. ชื่อบริษัทและจะต้องใส่คำว่า "จำกัด" ไว้ด้วย

ข. สถานที่ตั้ง .

ค. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง

ง. มีข้อความแสดงว่าผู้ถือหุ้นรับผิดชอบโดยจำกัด

จ. จำนวนหุ้นของหุ้นที่จดทะเบียน แบ่งออกเป็นกี่หุ้น ๆ หนึ่งมีค่าเท่าใด

ฉ. ชื่อสำนัก อาชีพของบรรดาผู้เริ่มกิจการ และจำนวนหุ้นที่ซื้อ ซึ่งอย่างน้อย

ผู้ก่อการแต่ละคนจะต้องถือหุ้นคนละ 1 หุ้น

นอกจากนั้นแล้ว จะต้องจดทะเบียนขอบังคับของบริษัท ซึ่งอยู่ในขอบเขต

ของหนังสือบริคณห์สนธิ

ในข้อ 1.2. จะเห็นได้ว่าเนื่องจากก่อนที่มีประกาศกระทรวงการคลังลงวันที่
19 กันยายน 2515 เรื่อง "กำหนดกิจการที่ต้องขออนุญาต ตามข้อ 5(7) แห่งประกาศของ
คณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58" ซึ่งใช้บังคับเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2515 นั้น มิได้มีบทกฎหมายใด
กำหนดขอบังคับหรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการขออนุญาตประกอบธุรกิจเงินทุนไว้ ในทางปฏิบัติ

ส่วนใหญ่ผู้ใดจะประกอบธุรกิจเงินทุน ก็จะจัดตั้งเป็นบริษัทจำกัดในข้อหนึ่งเท่านั้น และจุดประสงค์ข้อหนึ่งของการออกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ก็เพื่อจะควบคุมการประกอบกิจการธุรกิจเงินทุน ซึ่งมีผู้ประกอบกิจการอยู่ในขณะนั้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการเริ่มร่างข้อกำหนดควบคุมธุรกิจเงินทุนดังกล่าว ก็ได้มีผู้พยายามจัดตั้งบริษัทจำกัดเพื่อประกอบธุรกิจเงินทุนจำนวนมาก ทั้งนี้เพื่อเป็นการจัดตั้งล่วงหน้าเสียก่อนที่ตนจะต้องตกอยู่ภายใต้บทบังคับของข้อบังคับของกฎหมายเกี่ยวกับบริษัทเงินทุนและธุรกิจเงินทุนที่กำลังจะออก ดังนั้นเมื่อประกาศกระทรวงการคลังลงวันที่ 19 กันยายน 2515 เรื่อง "กำหนดกิจการที่ต้องขออนุญาตตาม ข้อ 5(7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ได้ออกมาบังคับใช้เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2515 นั้น จึงทำให้เกิดมีบริษัทเงินทุนที่ประกอบธุรกิจเงินทุนอยู่แล้ว ดังจะเห็นได้จากคำขออนุญาตที่บริษัทเงินทุนต่าง ๆ ทั้งประกอบธุรกิจเงินทุน และหรือประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ยื่นไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เมื่อสิ้นปี 2516 ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 178 บริษัท ในจำนวนนี้มี 145 แห่งที่เปิดดำเนินการอยู่แล้ว และที่เหลืออีก 33 แห่งซึ่งยังไม่เปิดดำเนินการเลย⁷ ฉะนั้น ในการกำหนดข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดตั้งและการขออนุญาตประกอบธุรกิจเงินทุนตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงการคลังลงวันที่ 19 กันยายน 2515 เรื่อง กำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้ประกอบกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5(7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 จึงได้มีการกำหนดที่ใช้กับ 2 กรณี คือ

กรณีที่หนึ่ง เป็นข้อกำหนดที่ใช้กับผู้ที่ยังมิได้ประกอบธุรกิจเงินทุน

กรณีที่สอง เป็นข้อกำหนดที่ใช้กับบริษัทจำกัดที่จดทะเบียนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ประกอบธุรกิจเงินทุนก่อนวันที่ 23 กันยายน 2515

ซึ่งข้อกำหนดในการจัดตั้งและการขออนุญาต มีดังนี้ คือ

กรณีที่หนึ่ง ได้แก่ผู้ที่ยังมิได้ประกอบธุรกิจเงินทุน ซึ่งจะต้องกระทำเป็น

2 ชั้น กล่าวคือ ชั้นแรกเป็นการขอความเห็นชอบจากรัฐมนตรีโดยยังมิได้จัดตั้งบริษัทจำกัด โดยผู้เริ่มกิจการจะต้องแสดงความประสงค์ที่จะเปิดบริษัทเงินทุน เพื่อประกอบธุรกิจเงินทุนไปยัง

⁷For The Record: Finance Company News, "BUSINESS IN THAILAND", (February 1974), page 27.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังตามแบบที่กำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว จึงดำเนินการเพื่อจัดตั้งบริษัทจำกัดได้ เมื่อจัดตั้งบริษัทจำกัดแล้วจึงถึงขั้นที่สอง คือการขอรับอนุญาตตามแบบที่กำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย⁸ ซึ่งในขั้นนี้จะต้องแสดงเอกสารและรายการต่าง ๆ เกี่ยวกับบริษัทจำกัดที่จัดตั้งขึ้นด้วย

กรณีที่สอง ได้แก่บริษัทจำกัดจดทะเบียนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ประกอบธุรกิจเงินทุนอยู่ในวันที่ประกาศกระทรวงการคลังลงวันที่ 19 กันยายน 2515 เรื่องกำหนดกิจการที่ต้องขอรับอนุญาตตามข้อ 5(7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ไซบักซ์ (คือวันที่ 23 กันยายน 2515) ซึ่งเป็นกรณีที่ยื่นคำขอรับอนุญาตมีสภาพเป็นบริษัทจำกัดอยู่แล้วให้กระทำเป็นขั้นเดียว คือขอรับอนุญาตเลยตามแบบคำขอที่กำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย⁹ พร้อมทั้งแสดงเอกสารและรายการต่าง ๆ เกี่ยวกับบริษัทจำกัดที่ยื่นขอรับอนุญาตทำนองเดียวกับในขั้นที่ 2 ของกรณีแรก และในการยื่นขอรับอนุญาตในกรณีนี้จะต้องยื่นภายใน 60 วัน นับแต่รัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดกิจการที่ต้องขอรับอนุญาตตามข้อ 5(7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 นั่นคือ ต้องยื่นคำขอรับอนุญาตภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ 19 กันยายน 2515 ซึ่งเป็นวันที่ลงประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องกำหนดกิจการที่จะต้องขอรับอนุญาตตามข้อ 5(7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 ดังกล่าว เมื่อได้ยื่นคำขอรับอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวแล้วให้ดำเนินการต่อไปได้จนกว่าผู้อนุญาตได้แจ้งให้ทราบถึงการไม่อนุญาต¹⁰

⁸"กำหนดแบบที่ใช้สำหรับการยื่นคำขอรับอนุญาตประกอบธุรกิจเงินทุน การยื่นคำขอรับอนุญาตมีสาขาและแบบงบดุลของบริษัทเงินทุน" , ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย, ลงวันที่ 25 กันยายน 2515 ข้อ 1.

⁹ Ibid.

¹⁰ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ข้อ 22. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 89 ตอนที่ 15, วันที่ 27 มกราคม พุทธศักราช 2515 ฉบับพิเศษ.

อนึ่ง การยื่นขอรับอนุญาตทั้ง 2 กรณี ให้กระทำผ่านธนาคารแห่งประเทศไทย ตามแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ทั้งนี้ โดยมีเงื่อนไขว่า ในการขอรับใบอนุญาต ประกอบธุรกิจเงินทุนต้องแสดงหลักฐานว่าได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง การคลังพึงกำหนดตามที่รัฐมนตรีเห็นสมควร และแจ้งการจดทะเบียนพร้อมทั้งแสดงเอกสาร ดังต่อไปนี้

ก. สำเนาใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนของบริษัท

ข. สำเนาหนังสือบริคณห์สนธิของบริษัท

ค. สำเนารายงานการประชุมตั้งบริษัท

ง. สำเนาข้อบังคับของบริษัท

จ. สำเนาทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัท

นอกจากนี้ให้แจ้ง ชื่อ ประวัติการทำงานและคุณสมบัติของกรรมการและผู้สอบ

บัญชีควาย

2. เงินทุน

ข้อกำหนดเกี่ยวกับจำนวนเงินทุนในการจัดตั้งบริษัทเงินทุนนั้น จากประกาศกระทรวง การคลังลงวันที่ 19 กันยายน 2515" เรื่องกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้ประกอบกิจการที่ ต้องขออนุญาตตามข้อ 5(7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58" ซึ่งได้กำหนดจำนวน เงินทุนซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กรณี ดังนี้ คือ

กรณีที่หนึ่ง ผู้ที่ยังมิได้ประกอบธุรกิจเงินทุนต้องมีทุนจดทะเบียน (เมื่อยื่นขอรับอนุญาต) ไม่ต่ำกว่า 40 ล้านบาท และมีทุนซึ่งชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 20 ล้านบาท

กรณีที่สอง บริษัทจำกัดที่ได้ประกอบธุรกิจเงินทุนอยู่ในวันที่ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องกำหนดกิจการที่จะต้องขออนุญาตตามข้อ 5(7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ใช้ บังคับ (23 กันยายน 2515) หากมีทุนจดทะเบียนต่ำกว่า 40 ล้านบาท และมีทุนซึ่งชำระแล้ว ต่ำกว่า 20 ล้านบาท ต้องจดทะเบียนเพิ่มทุนและหรือเรียกชำระทุนเพิ่ม ให้มีทุนจดทะเบียน ไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท (ชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ล้านบาท) ภายใน 1 ปี ไม่ต่ำกว่า 20 ล้าน บาท (ชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท) ภายใน 3 ปี และไม่ต่ำกว่า 40 ล้านบาท (ชำระแล้ว

ไม่ต่ำกว่า 20 ล้านบาท) ภายใน 5 ปี ทั้งนี้นับแต่วันที่ประกาศกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาต
นี้ไว้บังคับ คือ ตั้งแต่วันที่ 23 กันยายน 2515

3. การจัดตั้งสาขาของบริษัทเงินทุน

เนื่องจากก่อนที่จะมีการออกประกาศกระทรวงการคลัง ลงวันที่ 19 กันยายน 2515
เรื่องกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้ประกอบกิจการที่ต้องขออนุญาต ตามข้อ 5(7) แห่ง
ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 นั้น มิได้มีบทบัญญัติหรือข้อกำหนดของกฎหมายเกี่ยวกับการ
ขออนุญาตเปิดที่ทำการสาขาของบริษัทเงินทุนไว้แต่อย่างใด ฉะนั้นในทางปฏิบัติบริษัทเงินทุน
ใดต้องการจะเปิดที่ทำการสาขาของตนขึ้นมาก็ไปยื่นความประสงค์เปิดสาขาและทำการจด
ทะเบียนการเปิดสาขาที่กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งโดยทั่ว ๆ ไปแล้วกระทรวงพาณิชย์ก็จะอนุญาต
ให้เปิดและทำการจดทะเบียนการเป็นสาขาได้ทุกแห่ง ซึ่งบริษัทเงินทุนใดจะเปิดสาขาที่แห่ง
ก็ได้ ทั้งนี้เพราะไม่มีข้อกำหนดของกฎหมายบังคับไว้แต่อย่างใด และเมื่อให้มีการเตรียม
ร่างกฎหมายเพื่อกำกับดูแลธุรกิจเงินทุนขึ้น ก็ได้มีบริษัทเงินทุนบางแห่งพยายามเปิดที่ทำการ
สาขาเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เพื่อเป็นการขยายงานล่วงหน้าเสียก่อนที่ตนจะต้องตกอยู่ภายใต้
ข้อบังคับของกฎหมายดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากกรณีที่บริษัทเงินทุนบางแห่งได้เปิดที่ทำการสาขา
ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดเป็นจำนวนหลายสิบแห่งในระยะเวลาใกล้เคียงกัน โดย
มิได้คำนึงถึงความต้องการทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นที่ตนไปเปิดที่ทำการสาขา อันทำให้นอกจาก
จะไม่เป็นผลดีเท่าที่ควรแล้วยังเป็นผลเสียในแง่ที่บริษัทเงินทุนสำนักงานใหญ่จะต้องให้ความ
อุดหนุนแก่สาขาของตนดังกล่าวด้วย และตามข้อ 5 แห่งประกาศกระทรวงการคลัง ลงวันที่
19 กันยายน 2515 เรื่องกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้ประกอบกิจการที่ต้องขออนุญาตตาม
ข้อ 5(7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 ซึ่งมีข้อกำหนดให้มีการขออนุญาตจัดตั้งที่ทำการ
สาขานั้น นับว่าเป็นการสมควรอย่างยิ่ง เพราะนอกจากการแข่งขันกันเปิดที่ทำการสาขา
ดังกล่าวแล้ว บริษัทเงินทุนบางแห่งยังตั้งเอเยนต์ทำการแทนสาขากันอีกด้วย ซึ่งเท่ากับเป็น
การให้เข้าช่วงสิทธิ์ดำเนินธุรกิจเงินทุนกันเป็นทอด ๆ ซึ่งไม่มีการปฏิบัติกันในประเทศอื่นใด
อย่างไรก็ตาม จากประกาศกระทรวงการคลังดังกล่าว ได้มีข้อกำหนดยอมให้
บริษัทเงินทุนอาจมีสาขาได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีและการยื่นคำขอรับอนุญาตนั้น

จะแบ่งเป็น 2 กรณี คือ

กรณีที่หนึ่ง สำหรับบริษัทเงินทุนที่ประกอบธุรกิจหลังวันที่ 23 กันยายน 2515 หรือบริษัทเงินทุนที่ประกอบธุรกิจเงินทุนอยู่ในวันที่ดังกล่าวโดยยังไม่มีสาขา ถ้าประสงค์จะเปิดสาขา จะต้องยื่นคำขอรับอนุญาตตามแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด¹¹

กรณีที่สอง สำหรับบริษัทจำกัดที่ได้ประกอบธุรกิจเงินทุนอยู่ในวันที่ 23 กันยายน 2515 โดยมีสาขาอยู่แล้ว ถ้าประสงค์จะมีสาขานั้นต่อไปก็ต้องขอรับอนุญาตตามแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด¹² พร้อมกับการขอรับอนุญาตการประกอบธุรกิจเงินทุนอันเป็นการยื่นคำขออนุญาตทั้ง 2 กรณีนี้จะต้องยื่นผ่านธนาคารแห่งประเทศไทย นอกจากนั้นในข้อ 5 แห่งประกาศกระทรวงการคลังฉบับดังกล่าวยังได้ให้อำนาจรัฐมนตรีในการอนุญาตการเปิดสาขาของบริษัทเงินทุนนั้น โดยอาจกำหนดเงื่อนไขตามที่เห็นสมควรก็ได้ ฉะนั้น ต่อมารัฐมนตรีจึงได้กำหนดเงื่อนไขให้บริษัทเงินทุนที่ได้รับอนุญาตให้มีสาขานำพันบริษัทรัฐบาลมาวางไว้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยสาขาละ 1 ล้านบาท โดยกำหนดให้บริษัทเงินทุนต้องจดทะเบียนไว้กับส่วนนี้สาขาระยะของธนาคารแห่งประเทศไทย ในนามของบริษัทเงินทุนนั่นเอง โดยมีหมายเหตุไว้ว่าเพื่อวางไว้ตามเงื่อนไขในการอนุญาตให้มีสาขาใดและมีข้อความไว้ควรวางไว้ในกรณีที่จะมีการโอน เปลี่ยนแปลง หรือได้ถอนคืนพันบริษัทดังกล่าวจะต้องได้รับความเห็นชอบจากฝ่ายกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงินก่อน (ทำนองเกี่ยวกับการดำรงไว้ตามเงื่อนไขเกี่ยวกับการลงทุนในสินทรัพย์ประจำในกรณีของธนาคารพาณิชย์)¹³ แต่จากการดำเนินงานในระยะแรกนี้รัฐมนตรีได้มีนโยบายให้มีการอนุญาตเฉพาะสาขาที่ประกอบธุรกิจอยู่ในวันที่ 23 กันยายน 2515 เท่านั้น ส่วนสาขาที่เปิดดำเนินการที่

¹¹ Ibid.

¹² Ibid.

¹³ "เรื่องการกำหนดให้บริษัทเงินทุนดำรงพันบริษัทรัฐบาลไทย" บันทึกของฝ่ายกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน, วันที่ 30 พฤศจิกายน 2516.

หลังจึงไม่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี ดังจะเห็นได้จากบริษัทเงินทุนบางแห่งที่ท่องเที่ยวเลิกกิจการสาขาของตนไปเนื่องจากไม่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี ดังเช่น บริษัทไทย-มาเลเซียไฟแนนซ์ แอนด์ทรัสต์จำกัด เป็นต้น

4. การควบคุมและกำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัทเงินทุน

จากกฎหมายเกี่ยวกับบริษัทเงินทุนดังกล่าวข้างต้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ 23 แห่งประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 มีอำนาจควบคุมบริษัทเงินทุนในด้านการกำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัทเงินทุนต่าง ๆ โดยรัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดเงื่อนไขในการดำเนินงานของเงินทุนไว้หลายอย่าง ซึ่งเงื่อนไขต่าง ๆ เหล่านี้ก็เปรียบเสมือนข้อกำหนดหรือกฎข้อบังคับซึ่งบริษัทเงินทุนจะต้องปฏิบัติตาม เพื่อจุดประสงค์ในการควบคุมและกำกับดูแลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของบริษัทเงินทุน ซึ่งอาจกล่าวแยกเป็นข้อ ๆ ได้ ดังนี้ คือ

4.1. กำหนดการกระทำที่ต้องห้าม ซึ่งบริษัทเงินทุนจะต้องไม่กระทำการนั้น ดังนี้ คือ

ก. ห้ามบริษัทเงินทุนกระทำการลดทุนโดยมิได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ดังที่กล่าวแล้วว่บริษัทเงินทุนจะจัดตั้งขึ้นได้ก็แต่ในรูปบริษัทจำกัดเท่านั้น ซึ่งจะต้องแจ้งจำนวนและมูลค่าของหุ้นแต่ละประเภท พร้อมกับระบุจำนวนเงินทุนที่จดทะเบียน ซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ว่าต้องไม่ต่ำกว่า 40 ล้านบาท และมีเงินทุนที่ชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 20 ล้านบาท ซึ่งบริษัทเงินทุนจะทำการลดทุนไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีเสียก่อน ส่วนการเพิ่มทุนของบริษัทเงินทุนนั้น เนื่องจากไม่มีบทกฎหมายให้อยู่ในความควบคุมดูแลของรัฐมนตรึว่าการกระทรวงการคลังหรือธนาคารแห่งประเทศไทยแต่อย่างใด จึงทำให้เข้าใจว่าการเพิ่มทุนของบริษัทเงินทุนในกรณีดังกล่าวข้างต้นย่อมกระทำได้โดยการจดทะเบียนเพิ่มทุนและแก้ไขหนังสือบริคณห์สนธิของบริษัทเงินทุน และจะต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อความในหนังสือบริคณห์สนธินั้นต่อธนาคารแห่งประเทศไทยให้ทราบด้วย ภายใน 15 วัน นับแต่วันเพิ่มทุน แต่สำหรับกรณีบริษัทเงินทุนที่ประกอบธุรกิจเงินทุนอยู่ในวันที่ 23 กันยายน 2515 แล้วซึ่งมีทุนจดทะเบียนไม่ถึง 40 ล้านบาทและมีทุนชำระแล้วไม่ถึง 20 ล้านบาทแล้ว ก็ได้มีบทกฎหมายเฉพาะกาลกำหนดบังคับให้บริษัทเงินทุนในกรณีนี้จะต้องทำการเพิ่มทุนให้ครบตามที่กฎหมายกำหนด โดยได้

ก่อนต้นไต้ตั้งนี้คือ จะต้องทำการเพิ่มทุนให้เกินจนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท โดยมีทุนชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ล้านบาท ภายใน 1 ปี มีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 20 ล้านบาท (ชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท) ภายใน 3 ปี และมีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 40 ล้านบาท (ชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 20 ล้านบาท) ภายใน 5 ปี ทั้งนี้นับแต่วันที่ประกาศกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตได้ใช้บังคับคือวันที่ 23 กันยายน 2515 นั้นเอง ซึ่งก็ในทำนองเดียวกับบริษัทเงินทุนในกรณีแรก กล่าวคือ หากมีการเพิ่มทุนก็จะต้องทำการแก้ไขในหนังสือบริคณห์สนธิของบริษัทเงินทุนและแจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบภายใน 15 วันนับแต่วันเพิ่มทุน

ข. ห้ามบริษัทเงินทุนทำการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์โดยการซื้อหรือมีไว้ซึ่งอสังหาริมทรัพย์มิใช่เพื่อใช้เป็นสถานที่สำหรับประกอบธุรกิจ หรือสำหรับเป็นที่พักหรือเพื่อสวัสดิการเคราะห์ของพนักงานและลูกจ้างของบริษัทเงินทุนนั้นตามสมควร ทั้งนี้ยกเว้นในกรณีบริษัทเงินทุนที่ประกอบกิจการเงินทุนเพื่อการพัฒนาและบริษัทเงินทุนที่ประกอบกิจการเงินทุนเพื่อการเคหะ ในกรณีทั้งสองนี้หากใ้ค้อสังหาริมทรัพย์มา เนื่องจากการประกอบธุรกิจเงินทุน เช่น ใ้ค้อสังหาริมทรัพย์มา เนื่องจากการบังคับชำระหนี้จากลูกหนี้โดยวิธีการบังคับจำนองอสังหาริมทรัพย์ที่ผู้กู้นำมาเป็นหลักประกันในการกู้ยืม เพื่อการพัฒนาหรือเพื่อการเคหะ แต่จะต้องทำการจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวซึ่งโดยส่วนใหญ่จะไ้ค้แก่ที่ดินภายใน 3 ปีนับแต่วันที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตกมาเป็นของบริษั้ค้เงินทุน หรือภายในกำหนดเวลากว่านั้นซึ่งจะต้องขออนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย และในกรณีบริษัทเงินทุนเพื่อการเคหะก็อาจมีไว้ซึ่งอสังหาริมทรัพย์สำหรับการประกอบธุรกิจของบริษัทไ้ค้ควย กล่าวคือ บริษัทเงินทุนที่ประกอบกิจการเงินทุนเพื่อการเคหะประเภทจัดหาที่ดินและหรือที่อยู่อาศัยมาจำหน่ายแก่ประชาชนรวมทั้งให้ประชาชนเช่าซื้อ แต่ทั้งนี้ต้องไ้ค้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยก่อน

ค. ห้ามบริษัทเงินทุนกระทำการรับหุ้นของบริษัทเงินทุนเองเป็นประกัน เช่น กรณีผู้ถือหุ้นของบริษัทเงินทุนนั้นมาจากเงินจากบริษัทเงินทุนหรือเป็นผู้ค้ำประกันผู้ที่จะขอกู้เงินจากบริษัทเงินทุนที่ตนเป็นผู้ถือหุ้นอยู่ โดยนำหุ้นของบริษัทเงินทุนดังกล่าวมาเป็นประกันการกู้ยืมหรือการค้ำประกันไม่ได้ เป็นต้น แต่ในกรณีที่ผู้ถือหุ้นนำหุ้นของบริษัทเงินทุนอื่น ๆ หรือบริษัทจำกัดอื่นมาเป็นประกันการกู้ยืม ก็ไม่อยู่ในข่ายต้องห้ามดังกล่าว

ง. ห้ามบริษัทเงินทุนถือหุ้นในบริษัทจำกัดอื่นเป็นจำนวนเกินกว่าร้อยละ 10 ของ

จำนวนหุ้นทั้งหมดในบริษัทจำกัดนั้น แต่ในกรณีที่มีความจำเป็นและมีเหตุผลสมควร บริษัทเงินทุนก็อาจจะมีหุ้นในบริษัทจำกัดอื่นได้เกินกว่าอัตราที่กำหนดไว้นี้ โดยจะต้องได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทยเสียก่อน และในการให้ความเห็นชอบนั้นธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดเงื่อนไขตามที่เห็นสมควรก็ได้

จ. ห้ามบริษัทเงินทุนประกอบกิจการอื่นใดนอกจากการประกอบธุรกิจเงินทุนในประเภทที่ได้รับอนุญาต เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี กล่าวคือ บริษัทเงินทุนโดยปกติทั่วไปจะประกอบกิจการได้เฉพาะกิจการธุรกิจเงินทุนตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น อันได้แก่ กิจการเงินทุนเพื่อการพาณิชย์ กิจการเงินทุนเพื่อการพัฒนา กิจการเงินทุนเพื่อการจำหน่ายและการบริโภค และหรือกิจการเงินทุนเพื่อการเคหะเท่านั้น ถ้าบริษัทเงินทุนใดประสงค์จะประกอบธุรกิจอย่างอื่นนอกเหนือออกไปก็จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีเสียก่อน และหากการประกอบธุรกิจนั้น ๆ มีกฎหมายว่าด้วยธุรกิจนั้นกำหนดให้ต้องขออนุญาตการประกอบธุรกิจนั้นอยู่แล้ว บริษัทเงินทุนนั้นก็จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายนั้น ๆ ด้วย เช่นในปัจจุบันเนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมธุรกิจหลักทรัพย์ในประเทศไทย ฉะนั้นบริษัทเงินทุนใดที่มีความประสงค์จะประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ควบคู่กันไป **ด้วยธุรกิจเงินทุนด้วยนั้น** ก็จะต้องทำการขออนุญาตจากรัฐมนตรี และจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในการจัดตั้งบริษัทหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทหลักทรัพย์ด้วย ซึ่งรัฐมนตรีมักจะอนุญาตให้บริษัทเงินทุนประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ควบคู่กันไปกับธุรกิจเงินทุน หรือในกรณีที่ประกอบกิจการอื่น ๆ อาทิเช่น ธุรกิจการค้า ค้างสินค้า ธุรกิจประกันภัย ธุรกิจก่อสร้าง ควบคู่กันไปกับธุรกิจเงินทุนนั้น ก็จะต้องทำการขออนุญาตจากรัฐมนตรีด้วยเช่นกัน ในการนี้รัฐมนตรีจะอนุญาตหรือไม่ก็ได้ และหากอนุญาตก็อาจกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตด้วยก็ได้ เช่นอาจกำหนดเงื่อนไขให้บริษัทเงินทุนนั้นสามารถประกอบกิจการอื่นนั้นได้เพียง 1 ปี และจะต้องทำการขออนุญาตใหม่เป็นต้น ซึ่งแล้วแต่รัฐมนตรีว่าจะเห็นสมควรอย่างไร

ฉ. ห้ามบริษัทเงินทุนกระทำการให้กู้ยืมแก่กรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้างของบริษัทเงินทุนนั้นเอง ยกเว้นแต่การให้กู้ยืมเงินโดยมีทรัพย์สินที่มีนาคงเป็นหลักประกันเต็มจำนวนหนึ่ง หรือการให้กู้ยืมตามระเบียบการส่งเคราะห์พนักงานของบริษัทเงินทุนนั้น ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความเห็นชอบแล้ว ทั้งนี้รวมถึงการให้กู้ยืมเงินแก่บุคคลที่มีความ

สัมพันธ์ใกล้ชิดกับกรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้างของบริษัทเงินทุนดังกล่าวที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่า การให้กู้ยืมดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นการให้กู้ยืมแก่กรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้างของบริษัทเงินทุนควย

(1) การให้กู้ยืมเงินแก่คู่สมรส หรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของกรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้าง

(2) การให้กู้ยืมแก่ทางหุ้นส่วนสามัญที่ กรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้าง คู่สมรสหรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของกรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้างเป็นหุ้นส่วน

(3) การให้กู้ยืมแก่ทางหุ้นส่วนจำกัดที่กรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้าง คู่สมรสหรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของกรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้างเป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิด

(4) การให้กู้ยืมเงินแก่บริษัทจำกัดที่กรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้าง คู่สมรส หรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของกรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ถือหุ้นรวมกันเกินกึ่งหนึ่งของหุ้นทั้งหมดของบริษัทจำกัดนั้น

ข. ห้ามบริษัทเงินทุนกระทำการย้ายที่ตั้งสำนักงานใหญ่ หรือสำนักงานสาขา โดยมีได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี ทั้งนี้เพราะว่าสถานที่ตั้งดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการที่รัฐมนตรีนำมาใช้ในการพิจารณาอนุญาตให้จัดตั้งบริษัทเงินทุนและสาขา ฉะนั้นหากจะมีการโยกย้ายจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีเสียก่อน

อนึ่ง ในกรณีบริษัทเงินทุนที่ประกอบธุรกิจเงินทุนก่อนวันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2515 มีการกระทำใด ๆ ที่ต้องห้ามตามกฎหมายข้อบังคับข้างต้นนั้นอยู่ก่อนได้รับอนุญาต ให้บริษัทเงินทุนนั้นเลิกกระทำการนั้น ๆ ให้เสร็จสิ้นภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ คือวันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2515 เว้นแต่ในกรณีที่บริษัทเงินทุนมีความผูกพันตามนิติกรรม เป็นเหตุให้ไม่สามารถเลิกกระทำการที่ต้องห้ามนั้นได้ภายใน 1 ปี ก็ให้ยื่นขอความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยอาจขยายระยะเวลาให้ได้ตามที่เห็นสมควร

4.2. เหตุการณ์ที่ต้องแจ้งแก่ธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อมีเหตุการณ์ดังต่อไปนี้ ให้บริษัทเงินทุนแจ้งแก่ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นหนังสือภายใน 15 วัน นับแต่วันที่

เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น

- ก. การแก้ไขเพิ่มเติมหนังสือบริคณห์สนธิหรือข้อบังคับของบริษัท
- ข. การเปลี่ยนแปลงกรรมการ ผู้จัดการ หรือพนักงานผู้มีอำนาจในการ

จัดการของบริษัท

ค. การทำสัญญาให้บุคคลอื่นมีอำนาจเด็ดขาดในการบริหารงานของบริษัท

4.3. กำหนดคุณสมบัติของกรรมการและผู้บริหาร กล่าวคือ ห้ามมิให้บุคคลซึ่งมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือพนักงานผู้มีอำนาจในการจัดการของบริษัท เงินทุน

ก. เคยเป็นบุคคลล้มละลาย

ข. เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

ค. เคยเป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือพนักงานผู้มีอำนาจในการจัดการของบริษัท เงินทุนที่ใบอนุญาตสิ้นสุดตามข้อ 20 ของประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง "กำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้ประกอบกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5(7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58" กล่าวคือ เป็นบริษัท เงินทุนที่ใบอนุญาตสิ้นสุดเนื่องจากการมิได้ปฏิบัติตามแก้ไขให้ถูกต้องบริบูรณ์ตามคำสั่งที่รัฐมนตรีกำหนดในการให้บริษัท เงินทุนได้กระทำการแก้ไข เนื่องจากการที่ตนได้ฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการอนุญาตประการใดประการหนึ่ง หรือการที่บริษัท เงินทุนนั้นมีฐานะการเงินหรือการดำเนินงานของบริษัท เงินทุนอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ของประชาชนอย่างร้ายแรง เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทย

ง. เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือพนักงานผู้มีอำนาจในการจัดการของบริษัท เงินทุนอื่น ซึ่งประกอบธุรกิจเงินทุนประเภทเดียวกัน

4.4. เกี่ยวกับบุคคลและผู้สอบบัญชี คือ ใดมีข้อกำหนดให้บริษัท เงินทุนประกาศงบดุลภายใน 4 เดือน นับแต่วันสิ้นปีธุรกิจของบริษัท เงินทุนตามแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด และงบดุลนั้นจะต้องมีผู้สอบบัญชีรับรองโดยผู้สอบบัญชีนี้จะต้องเป็นผู้ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นชอบและมีชื่อกรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้างของบริษัท เงินทุนนั้น โดยต้องส่งประกาศ

บุคคลดังกล่าวจำนวน 1 ฉบับไปให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นผู้ดำเนินการควบคุมตรวจสอบบริษัทเงินทุนจะได้ทราบถึงฐานะการเงินของบริษัทเงินทุนทุกแห่งว่าเป็นอย่างไร นอกจากนั้นยังได้กำหนดให้มีการปิดประกาศบุคคลดังกล่าวไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานของบริษัท และให้ลงในหนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อย 1 ฉบับด้วย เว้นแต่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะได้กำหนดเป็นอย่างอื่น

4.5. อำนาจในการกำหนดอัตราวงเงิน และระยะเวลาต่าง ๆ ตามเงื่อนไขในการอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเงินทุน รัฐมนตรีได้ให้อำนาจแก่ธนาคารแห่งประเทศไทยในอันที่จะกำหนดอัตราวงเงินหรือระยะเวลาต่าง ๆ ในเกณฑ์ต่ำสุดหรือสูงสุดได้ แต่การกำหนดนั้นต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐมนตรีก่อน สิ่งที่ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนด ได้แก่

ก. อัตราส่วนขั้นต่ำของสินทรัพย์สภาพคล่องต่อเงินทุนที่ได้จากการกู้ยืมหรือได้รับจากประชาชน ตามข้อ 12 แห่งประกาศกระทรวงการคลังฉบับลงวันที่ 19 กันยายน 2515 เรื่อง "การกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้ประกอบกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5(7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58" ได้กำหนดให้บริษัทเงินทุนดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเป็นอัตราส่วนกับเงินที่ได้จากการกู้ยืมหรือได้รับจากประชาชนอันบริษัทเงินทุนมีหน้าที่จะต้องชำระคืนให้แก่บุคคลเหล่านั้น ไม่ต่ำกว่าอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี และยังให้อำนาจธนาคารแห่งประเทศไทยในการกำหนดเป็นอัตราส่วนตามประเภทธุรกิจเงินทุนแต่ละประเภทก็ได้ นอกจากนั้นยังให้อำนาจในการกำหนดอัตราส่วนที่ดำรงว่าจะกำหนดโดยอาจถือเอาส่วนเฉลี่ยตามระยะเวลาอย่างน้อยเท่าใดก็ได้

อาศัยอำนาจดังกล่าวข้างต้น ต่อมาในวันที่ 19 กันยายน 2516 ได้มีประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยเรื่อง "การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องและวงเงินในการกู้ยืมหรือได้รับจากประชาชน" จากข้อ 1 ของคำประกาศนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดให้บริษัทเงินทุนดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละห้าของยอดเงินที่ได้จากการกู้ยืมหรือได้รับจากประชาชนอันบริษัทเงินทุนมีหน้าที่จะต้องชำระคืนแก่บุคคลเหล่านี้ ทั้งนี้ไม่รวมเงินที่ได้จากการกู้ยืมหรือได้รับจากบริษัทจำกัด มูลนิธิที่ได้รับอำนาจแล้ว สมาคม และนิติบุคคลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น และกำหนดให้สินทรัพย์สภาพคล่อง ได้แก่ เงินสด เงินฝากสุทธิและเงินให้กู้ยืม เมื่อเรียกสุทธิที่บริษัทเงินทุนฝากไว้กับธนาคารหรือให้ธนาคารกู้ยืม

หลักทรัพย์รัฐบาลไทยซึ่งปราศจากภาระผูกพันอันใดแก่ ตัวเงินคลัง และพันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ และพันธบัตร ซึ่งปราศจากภาระผูกพันและกระทรวงการคลังค้ำประกันต้นเงินและดอกเบี้ย และกำหนดให้อัตราส่วนที่ต่องำร่งนั้นให้ถือเอาส่วนเฉลี่ยรายสัปดาห์ของยอดสินทรัพย์สภาพคล่อง และยอดเงินที่ได้จากการกู้ยืมหรือได้รับจากประชาชนอันมีบริษัทเงินทุนมีหน้าที่จะต้องชำระคืนแก่บุคคลเหล่านี้แต่ละวัน โดยถือเอาวันศุกร์เป็นวันเริ่มต้นและวันพฤหัสบดีเป็นวันสุดท้ายของสัปดาห์

การกำหนดอัตราส่วนการค้ำประกันสินทรัพย์นี้ นอกจากจะเป็นการควบคุมดูแลมิให้บริษัทเงินทุนดำเนินการปล่อยเครดิตในทางที่เสี่ยงเกินไป โดยให้เหลือไว้บางส่วนเพื่อเป็นทุนสำรองแล้ว ยังเป็นการคุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชนผู้มีส่วนได้เสียในบริษัทเงินทุน กล่าวคือ บริษัทเงินทุนจะมีสินทรัพย์ที่สามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ในทันทีจำนวนหนึ่งสำรองไว้อยู่ตลอดเวลา หากในกรณีมีประชาชนผู้ใดเกิดความต้องการเงินคืนในทันที บริษัทเงินทุนก็จะสามารถนำมาจ่ายชำระได้ทันทีโดยที่ไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ประชาชน

ข. กำหนดอัตราส่วนขั้นต่ำของเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง กล่าวคือ ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจในการกำหนดอัตราส่วนขั้นต่ำของเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงที่บริษัทเงินทุนต้องค้ำไว้เมื่อสิ้นวันหนึ่ง ๆ ซึ่งอาจกำหนดตามประเภทธุรกิจเงินทุนแต่ละประเภทก็ได้ และมีอำนาจในการกำหนดว่าสินทรัพย์ใดไม่เป็นสินทรัพย์เสี่ยงนอกเหนือจากสินทรัพย์สภาพคล่องแล้ว

ค. กำหนดจำกัดจำนวนเครดิตทั้งการใหญ่ยืมและหรือการลงทุนแก่บุคคลหรือกิจการของบุคคลหนึ่ง ๆ ในสิ้นวันหนึ่ง ๆ โดยอาจกำหนดไว้ดังนี้ คือ

(1) อัตราส่วนสูงสุดของเงินใหญ่ยืมแก่บุคคลหนึ่งและ หรือเงินลงทุนในกิจการของบุคคลนั้นต่อเงินกองทุน

(2) กำหนดเป็นจำนวนเงินสูงสุดของการใหญ่ยืมและ หรือลงทุนในบุคคลหรือกิจการของบุคคลใดบุคคลหนึ่งรวมกัน

โดยห้ามมิให้บริษัทเงินทุนใหญ่ยืมเงินแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง และหรือลงทุนตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งในการอนุญาตนั้นจะอนุญาตโดยมีเงื่อนไขก็ได้ นอกจากนั้นในข้อ 15 แห่งประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง "กำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้

ประกอบกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5(7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58" ยัง
ได้กำหนดให้การใหญ่เงิน หรือลงทุนตั้งต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นการใหญ่เงิน หรือลงทุนแก่บุคคล
นั้น กล่าวคือ

การใหญ่เงินแก่คู่สมรส หรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลนั้น
การใหญ่เงินแก่ หรือลงทุนในทางหุ้นส่วนสามัญที่บุคคลนั้น คู่สมรส
หรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลนั้น เป็นหุ้นส่วน

การใหญ่เงินแก่ หรือลงทุนในทางหุ้นส่วนจำกัด ที่บุคคลนั้น คู่สมรส
หรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลนั้น เป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิด

การใหญ่เงินแก่ หรือลงทุนในบริษัทจำกัดที่บุคคลนั้น คู่สมรสหรือ
บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลนั้น ถือหุ้นรวมกัน เกินกึ่งหนึ่งของหุ้นทั้งหมดของบริษัทจำกัดนั้น
แต่ขอความข้างตนไม่ใช้กับกรณีบริษัทเงินทุนใหญ่เงิน หรือลงทุนโดย
การถือหลักทรัพย์รัฐบาลไทยหรือหลักทรัพย์อื่นที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด หรือกรณีบริษัท
เงินทุนใหญ่เงินโดยมีหลักประกันด้วยหลักทรัพย์รัฐบาลไทย หรือทรัพย์สินอื่นที่ธนาคารแห่ง
ประเทศไทยกำหนด ทั้งนี้เฉพาะในส่วนที่ไม่เกินราคาของหลักประกัน และยังสามารถกำหนดวิธีการ
คำนวณราคาหลักประกันไว้ โดยกำหนดว่าถ้าเป็นหลักทรัพย์รัฐบาลไทยให้ถือตามราคาที่ตรา
ไว้ ถ้าเป็นหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินอื่นให้ถือตามราคาตลาด และถ้าไม่มีราคาตลาดก็ให้ถือตาม
ราคาที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

อนึ่งการกำหนดอัตราส่วนสินทรัพย์เสี่ยงต่อเงินกองทุนนี้ อาจกำหนดตาม
ประเภทธุรกิจเงินทุน แต่ละประเภทได้

จะเห็นว่าในชั้นต้นนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดเพียงอัตราส่วนการ
ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องไว้เท่านั้น ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 30 ตุลาคม 2516 ส่วนอัตรา
ส่วนในข้อจ. และค. ธนาคารแห่งประเทศไทยยังมีได้มีการกำหนดเพียงแต่มีอำนาจที่จะกำหนดได้
และการกำหนดนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยจะต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาและจะมีผลบังคับ
ใช้ต่อเมื่อหลังวันประกาศ 15 วัน

4.6. อำนาจในการกำกับดูแลและกำหนดมาตรฐานในการดำเนินงานของบริษัท
เงินทุน ธนาคารแห่งประเทศไทยด้วยความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังใน

การกำหนดอัตราสูงสุดสำหรับดอกเบี้ย ส่วนลด และค่าบริการต่าง ๆ ที่บริษัทเงินทุนพึงเรียกจากบุคคลต่าง ๆ อัตราสูงสุดสำหรับดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนพึงจ่ายแก่บุคคลต่าง ๆ และกำหนดวงเงินขั้นต่ำ ตลอดจนระยะเวลาชำระคืนในการกู้ยืมเงิน ในการรับเงินจากประชาชนแต่ละครั้ง ซึ่งจากข้อกำหนดดังกล่าวข้างต้นเปรียบเสมือนกับเป็นการวางมาตรฐานการดำเนินงานของบริษัทเงินทุนให้อยู่ในระดับเดียวกัน เพื่อให้เกิดมีการแข่งขันระหว่างบริษัทเงินทุนต่าง ๆ ในขอบเขตที่กำหนดไว้ ดังได้กำหนดให้อำนาจไว้ดังนี้

ก. กำหนดให้อำนาจในการกำหนดอัตราดอกเบี้ย ส่วนลด หรือค่าบริการสูงสุดสำหรับบริษัทเงินทุน โดยกฎหมายกำหนดให้บริษัทเงินทุนถือปฏิบัติตาม ดังนี้

- (1) อัตราสูงสุดสำหรับดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนพึงจ่ายในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน
- (2) อัตราสูงสุดสำหรับดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนพึงเรียกสำหรับกิจการแต่ละประเภท
- (3) อัตราสูงสุดสำหรับค่าบริการที่บริษัทเงินทุนพึงเรียกสำหรับกิจการแต่ละประเภท

และได้กำหนดในกรณีที่บริษัทเงินทุนให้หรือรับเงินทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นที่อาจตีราคาเป็นเงินได้ เพื่อที่จะทำธุรกิจข้างต้นหรือเนื่องจากธุรกิจเงินทุนนั้น ๆ ให้ถือว่าเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่ให้หรือที่รับนั้นเป็นดอกเบี้ย ส่วนลด หรือค่าบริการด้วยแล้วแต่กรณี

นอกจากนี้ยังได้ให้อำนาจธนาคารแห่งประเทศไทยในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยต่าง ๆ ตามประเภทการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน หรือตามประเภทกิจการที่บริษัทเงินทุนพึงจ่ายหรือพึงเรียก หรือกำหนดวิธีการคำนวณ และระยะเวลาการจ่าย หรือระยะเวลาเรียกเก็บก็ได้

อนึ่ง การกำหนดอัตราต่าง ๆ ข้างต้นจะกำหนดตามประเภทธุรกิจเงินทุนแต่ละประเภทก็ได้ แต่ในขั้นต้นนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยยังมิได้มีการกำหนดอัตราต่าง ๆ ดังกล่าวไว้ และหากมีการกำหนด ธนาคารแห่งประเทศไทยจะต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาและจะมีผลใช้บังคับในวันที่ประกาศนั้น

ข. อำนาจในการกำหนดเกี่ยวกับการรับเงินจากประชาชนแต่ละราย ซึ่ง

กฎหมายได้ให้อำนาจธนาคารแห่งประเทศไทยในการกำหนดในการรับเงินจากประชาชนแต่ละรายไว้ โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ซึ่งข้อกำหนดต่าง ๆ มีดังนี้

(1) กำหนดวงเงินขั้นต่ำในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน โดยกฎหมายได้ให้อำนาจธนาคารแห่งประเทศไทยด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีในการกำหนดวงเงินขั้นต่ำที่บริษัทเงินทุนกู้ยืมหรือรับจากประชาชน โดยจะกำหนดตามประเภทของกิจการรวมทั้งกำหนดตัวบุคคลรายใดรายหนึ่งก็ได้ ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีประกาศลงวันที่ 19 กันยายน 2516 เรื่อง "การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องและวงเงินในการกู้ยืมหรือได้รับจากประชาชน" ซึ่งตามข้อ 2 ของประกาศดังกล่าว ธนาคารแห่งประเทศไทยด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีได้กำหนดวงเงินขั้นต่ำที่บริษัทเงินทุนกู้ยืมหรือรับจากประชาชนแต่ละครั้งต้องไม่ต่ำกว่า ห้าหมื่นบาท สำหรับบริษัทเงินทุนและสาขาที่มีสำนักงานในเขตกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ และนนทบุรี และไม่ต่ำกว่าหนึ่งหมื่นบาทสำหรับบริษัทเงินทุนและสาขาที่มีสำนักงานในเขตจังหวัดอื่น ๆ ซึ่งข้อกำหนดนี้ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาตั้งแต่วันที่ 15 ตุลาคม 2516 และมีผลใช้บังคับเมื่อครบสิบห้าวันนับจากวันประกาศนี้ (คือวันที่ 30 ตุลาคม 2516)

(2) อำนาจในการกำหนดระยะเวลาชำระคืนในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชนของบริษัทเงินทุน ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจกำหนดระยะเวลาดังกล่าวด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี โดยจะกำหนดตามประเภทของกิจการรวมทั้งตัวบุคคลรายใดรายหนึ่งก็ได้ ในขั้นต้นนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยยังมีได้มีการกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแต่อย่างใด และหากมีการกำหนดก็จะประกาศในราชกิจจานุเบกษา และจะมีผลบังคับใช้หลังจากวันประกาศ 15 วัน

4.7. อำนาจในการกำหนดมาตรฐานฐานะการเงินของบริษัทเงินทุน ดังได้กล่าวแล้วว่าบริษัทเงินทุนจะต้องส่งประกาศงบดุลอันเป็นการรายงานฐานะการเงินของบริษัท ภายในสี่เดือนนับแต่วันสิ้นปีธุรกิจการเงินตามแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด และงบดุลนั้นต้องได้รับการรับรองจากผู้สอบบัญชีซึ่งได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว โดยบริษัทเงินทุนต้องส่งงบดุลดังกล่าวไปให้แกธนาคารแห่งประเทศไทย 1 ฉบับ ทั้งนี้เพื่อธนาคารแห่งประเทศไทยจะได้สามารถชี้พิจารณาฐานะการเงินของบริษัทเงินทุน และหากเห็นว่าบริษัทเงินทุนใดมีฐานะการเงินอันอาจจะเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผลประโยชน์ของ

ประชาชน ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจสั่งให้บริษัทเงินทุนนั้นทำการแก้ไขฐานะการเงินของตน ทั้งนี้โดยการวางมาตรฐานฐานะการเงินไว้และให้บริษัทเงินทุนนั้นดำเนินการให้ฐานะการเงินของตนเข้าสู่มาตรฐานดังกล่าว ภายในระยะเวลาตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

4.8. การให้ยื่นรายงานต่อธนาคารแห่งประเทศไทย กล่าวคือให้บริษัทเงินทุนยื่นรายงานหรือแสดงเอกสารตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดต่อธนาคารแห่งประเทศไทย โดยให้ยื่นตามระยะเวลาหรือยื่นเป็นครั้งคราวตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ดังนี้คือ

ก. รายงานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้บริษัทเงินทุนยื่นตามระยะเวลาเป็นประจำ รายงานประเภทนี้ส่วนใหญ่จะเป็นรายงานเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นตัวเลขซึ่งมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของบริษัทเงินทุนทุกบริษัท ฉะนั้นเพื่อให้มีความเป็นระเบียบและสะดวกแก่การให้ข้อมูลตามที่ต้องการและยังง่ายแก่การเปรียบเทียบตัวเลขข้อมูลของบริษัทเงินทุนต่าง ๆ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้มีการกำหนดแบบของรายงานต่าง ๆ ไว้ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยกำหนดรายการและข้อความต่าง ๆ ไว้ด้วย ซึ่งในขณะนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้มีการกำหนดรายงานประเภทนี้ไว้เพียง 2 รายงานเท่านั้น ดังนี้คือ

(1) การยื่นรายงานงบดุลของบริษัทเงินทุน อันเป็นรายงานที่แสดงฐานะการเงินของบริษัทเงินทุน ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีหนึ่ง ๆ หรือวันสิ้นปีธุรกิจของบริษัท ตามความในข้อ 9 แห่งประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง "กำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้ประกอบกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5(7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 รายงานนี้เป็นรายงานประจำปีซึ่งบริษัทเงินทุนที่ได้รับอนุญาตทุกบริษัทจะต้องยื่นรายงานนี้ภายใน 4 เดือนนับแต่วันสิ้นปีธุรกิจของบริษัททุกปี ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดแบบงบดุลของบริษัทเงินทุนไว้ให้เป็นระเบียบเดียวกันหมด ดังจะเห็นได้จากข้อ 3. ของประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ฉบับลงวันที่ 25 กันยายน 2515 เรื่อง "กำหนดแบบที่ใช้สำหรับการยื่นคำขอรับอนุญาตประกอบธุรกิจเงินทุน การยื่นคำขอรับอนุญาตมีสาขาและแบบงบดุลของบริษัทเงินทุน" ซึ่งได้กำหนดให้แบบ บ.ง. 1. (ดังรูปที่ 1.) เป็นแบบรายงานงบดุลของบริษัทเงินทุนที่ประกอบธุรกิจเงินทุนอย่างเดียว และแบบ บ.ง. 2. 1. (ดังรูปที่ 2.) เป็นแบบรายงานงบดุลของบริษัทที่ประกอบธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์สินควบคู่กัน

บริษัท.....(เงินทุน).....จำกัด

แบบ บ.จ.1

งบดุล

ณ วันที่.....

	25.. (บาท)	25.. (บาท)	หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	25.. (บาท)	25.. (บาท)
ทรัพย์สิน					
<u>ทรัพย์สินหมุนเวียน</u>	<u>000</u>	<u>000</u>	<u>หนี้สินหมุนเวียน</u>	<u>000</u>	<u>000</u>
เงินสดในมือและเงินฝากธนาคาร	000	000	เงินเบิกเกินบัญชี	000	000
เงินลงทุนชั่วคราว (ราคาตลาด.....)	000	000	ตั๋วเงินจ่าย		
ตั๋วเงินรับ			-เมื่อทางตาม	000	000
-เมื่อทางตาม	000	000	-ตามเงื่อนไขรับซื้อคืน	000	000
-ระยะสั้น	000	000	-ระยะสั้น	000	000
ลูกหนี้	000	000	เงินกู้ยืม	000	000
ทรัพย์สินเพื่อขาย	000	000	ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	000	000
.....	.....	.....	รายได้รับล่วงหน้า	000	000
ทรัพย์สินหมุนเวียนอื่น	<u>000</u>	<u>000</u>	หนี้สินหมุนเวียนอื่น	<u>000</u>	<u>000</u>
<u>ลูกหนี้ระยะยาว</u>	<u>000</u>	<u>000</u>	<u>หนี้สินระยะยาว</u>	<u>.....</u>	<u>.....</u>
ลูกหนี้ตามสัญญาผ่อนชำระ	000	000	.....	.....	.....
ลูกหนี้อื่น	<u>000</u>	<u>000</u>	<u>หนี้สินอื่น</u>	<u>000</u>	<u>000</u>
<u>เงินลงทุนระยะยาว</u>	<u>000</u>	<u>000</u>	<u>รายได้จากการตัดบัญชี</u>	<u>000</u>	<u>000</u>
หลักทรัพย์รัฐบาล	000	000	รวมหนี้สิน	<u>000</u>	<u>000</u>
หุ้นกู้	000	000	<u>ส่วนของผู้ถือหุ้น</u>		
หุ้นทุน	<u>000</u>	<u>000</u>	ทุนจดทะเบียน หุ้น.....จำนวน.....หุ้น		
<u>ทรัพย์สินถาวร</u>	<u>000</u>	<u>000</u>	มูลค่าหุ้นละ.....บาท เป็นเงิน.....บาท		
ที่ทำการและเครื่องใช้	000	000	ทุนซึ่งเรียกชำระแล้ว หุ้น.....จำนวน.....หุ้น		
อสังหาริมทรัพย์อื่น	<u>000</u>	<u>000</u>	ชำระแล้วหุ้นละ.....บาท	000	000
ทรัพย์สินอื่น	000	000	ส่วนเกินทุน		
<u>รายได้จากการตัดบัญชี</u>	<u>000</u>	<u>000</u>	.....		
			กำไรสะสม		
			เงินสำรองตามกฎหมาย	000	000
			กำไรสะสมจัดสรร	000	000
			กำไรสะสมที่ไม่ได้จัดสรร	<u>000</u>	<u>000</u>
			รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>000</u>	<u>000</u>
			ยอดรวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>000</u>	<u>000</u>
ยอดรวมทรัพย์สิน	<u>000</u>	<u>000</u>			

หมายเหตุ:.....

รายงานผู้สอบบัญชี

(ที่ตั้งสำนักงาน) .....

..... ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

(.....)

วันที่ .....

(สำนักงานสอบบัญชี).....

บริษัท..... (หลักทรัพย์และเงินทุน).....จำกัด

งบดุล

ณ วันที่.....

ทรัพย์สิน	25..	25...	หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	25	25....
	(บาท)	(บาท)		(บาท)	(บาท)
ทรัพย์สินหมุนเวียน	<u>000</u>	<u>000</u>	หนี้สินหมุนเวียน	<u>000</u>	<u>000</u>
เงินสดในมือและเงินฝากธนาคาร ✓	000	000	เงินเบิกเกินบัญชี /	000	000
เงินลงทุนชั่วคราว			ค้ำเงินจ่าย /		
- หลักทรัพย์รัฐบาล (ราคาตลาด.....)	000	000	- เมื่อทวงถาม	000	000
- หุ้นกู้ (ราคาตลาด.....)	000	000	- ตามเงื่อนไขรับซื้อคืน	000	000
- หุ้นทุน (ราคาตลาด.....)	000	000	- ระยะเวลา	000	000
ค้ำเงินรับ			เงินกู้ยืม	000	000
- เมื่อทวงถาม ✓	000	000	เงินมัดจำ	000	000
- ระยะเวลา	000	000	ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย ✓	000	000
ลูกหนี้ ✓	000	000	รายได้รับล่วงหน้า /	000	000
ทรัพย์สินเพื่อขาย ✓	000	000	.....	.....	.....
.....	.....	.....	หนี้สินหมุนเวียนอื่น	000	000
ทรัพย์สินหมุนเวียนอื่น ✓	<u>000</u>	<u>000</u>	หนี้สินระยะยาว /	.....	.....
ลูกหนี้ระยะยาว	<u>000</u>	<u>000</u>	.....	.....	.....
ลูกหนี้ตามสัญญาผ่อนชำระ ✓	000	000	หนี้สินอื่น	<u>000</u>	<u>000</u>
ลูกหนี้อื่น ✓	000	000	รายได้จากการตัดบัญชี	000	000
เงินลงทุนระยะยาว	<u>000</u>	<u>000</u>	รวมหนี้สิน	<u>000</u>	<u>000</u>
หลักทรัพย์รัฐบาล	000	000	ส่วนผู้ถือหุ้น		
หุ้นกู้	000	000	ทุนจดทะเบียน	หุ้น.....จำนวน.....หุ้น	
หุ้นทุน	000	000	มูลค่าหุ้นละ.....บาท เป็นเงิน.....บาท		
ทรัพย์สินถาวร	<u>000</u>	<u>000</u>	ทุนซึ่งเรียกชำระแล้ว.....หุ้น จำนวน.....หุ้น		
ที่ทำการและเครื่องใช้	000	000	ชำระแล้วหุ้นละ.....บาท	000	000
อสังหาริมทรัพย์อื่น	000	000	ส่วนเกินทุน	.....	.....
ทรัพย์สินอื่น	<u>000</u>	<u>000</u>	.....	.....	.....
รวมส่วนรอการตัดบัญชี	<u>000</u>	<u>000</u>	กำไรสะสม		
ยอดรวมทรัพย์สิน	<u>000</u>	<u>000</u>	เงินสำรองตามกฎหมาย	000	000
หมายเหตุ.....			กำไรสะสมจัดสรร	000	000
			กำไรสะสมที่ไม่ได้จัดสรร	000	000
			รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	000	000
			ยอดรวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	<u>000</u>	<u>000</u>

รายงานผู้สอบบัญชี

(ที่ตั้งสำนักงาน) .....

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

วันที่.....

(สำนักงานสอบบัญชี)

(2) การยื่นรายงานแบบ บ.ง.2. (ดังรูปที่ 3) อันเป็นรายงานแสดงการคำนวณสินทรัพย์สภาพคล่อง ตามความในข้อ 10 แห่งประกาศของกระทรวงการคลังลงวันที่ 19 กันยายน 2515 เรื่อง "กำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้ประกอบกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5(7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58" รายงานนี้เป็นรายงานประจำสัปดาห์ ฉะนั้นจึงให้ถือเอาวันทำงานของบริษัทเงินทุนแต่ละแห่งเป็นเกณฑ์ โดยถือเอาวันศุกร์เป็นวันเริ่มต้นและวันพฤหัสบดีเป็นวันสุดท้ายของสัปดาห์ อันเป็นระยะเวลาเช่นเดียวกับระยะเวลาของรายงานประจำสัปดาห์ของธนาคารแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ก็ได้กำหนดให้ยื่นรายงานนี้ไปยังฝ่ายกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงินธนาคารแห่งประเทศไทยภายใน 14 วันนับจากวันสิ้นสัปดาห์

ข. รายงานที่ยื่นเป็นครั้งคราวตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด กล่าวคือในบางครั้งธนาคารแห่งประเทศไทยอาจต้องการทราบข้อมูลหรือข้อเท็จจริงบางอย่างของบริษัทเงินทุน ก็อาจจะกำหนดให้บริษัทเงินทุนทุกแห่งหรือบางแห่งส่งรายงานข้อมูลหรือข้อเท็จจริงนั้นไปให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย และหากบางรายงานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่ามีความสำคัญสำหรับบริษัทเงินทุนทุกแห่งก็จะมีกำหนดแบบของรายงานนั้น ๆ กำหนดรายการข้อมูลต่าง ๆ ตามที่ต้องการเพื่อย้ายแก่การทราบข้อเท็จจริง และสะดวกแก่การเปรียบเทียบข้อเท็จจริงและข้อมูลในระหว่างบริษัทเงินทุนต่าง ๆ อาทิเช่น รายงานการกู้ยืมหรือรับเงินจากประชาชนแต่ละครั้งที่ต่ำกว่าวงเงินที่กำหนด โดยให้ยื่นภายใน 15 วันนับแต่วันที่บริษัทเงินทุนนั้นได้รับแจ้งถึงการอนุญาตให้ประกอบกิจการเงินทุน หรือรายงานเกี่ยวกับการกระทำที่ต้องห้ามสำหรับบริษัทเงินทุน ตามข้อ 6 แห่งประกาศกระทรวงการคลังเรื่อง "การกำหนดเงื่อนไขในการขออนุญาตให้ประกอบกิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5(7) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58" เป็นต้น

อนึ่ง การรวบรวมตัวเลขและการยื่นรายงานต่าง ๆ จะจัดทำโดยสำนักงานใหญ่ของบริษัทเงินทุน ด้วยวิธีการรวบรวมตัวเลขของทั้งสำนักงานใหญ่และสาขาทุกแห่งเข้าด้วยกัน

4.9. เกี่ยวกับการหยุดทำการของบริษัทเงินทุนนั้นในชั้นแรกบริษัทเงินทุนจะต้องแจ้งวันและเวลาทำงานตามปกติและวันหยุดงานประจำปีของบริษัทให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย

ทราบ และหากในภายหลังถ้าบริษัทเงินทุนหยุดทำการตามปกติก็ให้แจ้งแก่ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นหนังสือ พร้อมทั้งเหตุผลในการหยุดโดยละเอียดในวันที่เปิดทำการตามปกติโดยไม่ช้ากว่า วันถัดไป

4.10. อำนาจในการตรวจสอบบริษัทเงินทุน ตามข้อ 14 แห่งประกาศคณะกรรมการปฏิวัติ ฉบับที่ 58 นั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้มอบหมายให้ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นผู้ดำเนินการในฐานะเจ้าหน้าที่ คอยกำกับดูแลตรวจสอบบริษัทเงินทุนต่าง ๆ ให้ปฏิบัติตามที่ กฎหมายกำหนดไว้ และยังให้อำนาจผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจในการแต่งตั้ง พนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติกิจการตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับมอบหมายด้วย ฉะนั้นพนักงานเจ้าหน้าที่เหล่านี้ ได้แก่ ผู้ที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลังหรือผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยแต่งตั้งจึงมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจตรา และตรวจสอบบริษัทเงินทุนให้ปฏิบัติตามประกาศข้อกำหนดต่าง ๆ เกี่ยวกับบริษัทเงินทุนดังนี้ คือ

ก. อำนาจในการสั่งให้บริษัทเงินทุนมาให้ถ้อยคำและแสดงหลักฐาน กล่าว คือเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอ บริษัทเงินทุนต้องจัดให้ กรรมการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ สอบบัญชีของบริษัทเงินทุนนั้นมาให้ถ้อยคำหรือแสดงสมุดบัญชี เอกสาร และหลักฐานอื่น ๆ อัน เกี่ยวกับกิจการของบริษัทเงินทุนนั้นตามความประสงค์ของพนักงานเจ้าหน้าที่

ข. อำนาจในการตรวจสอบบริษัทเงินทุน กล่าวคือ พนักงานเจ้าหน้าที่มี อำนาจเข้าไปในสถานประกอบกิจการที่ต้องขออนุญาตในระหว่างเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบ ให้การเป็นไปตามประกาศของคณะกรรมการปฏิวัติฉบับที่ 58 หรือในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการ กระทำผิดตามประกาศของคณะกรรมการปฏิวัติฉบับดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดเอกสารหรือ สิ่งของเกี่ยวข้องกับกระทำดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีได้ ในการปฏิบัติหน้าที่ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น ผู้ประกอบกิจการและผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการประกอบกิจการ ที่ต้องขออนุญาตต้องอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร หากผู้ใดชักขวางหรือ ไม่ให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น จะต้องระวางโทษตามที่ กฎหมายกำหนดไว้

5. การสิ้นสุดของใบอนุญาต

จะถือว่าใบอนุญาตของบริษัทเงินทุนในการประกอบธุรกิจเงินทุนจะสิ้นสุดลง เมื่อปรากฏว่า

5.1. บริษัทเงินทุนฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการอนุญาตประการใดประการหนึ่ง

5.2. ฐานะการเงินหรือการดำเนินงานของบริษัทเงินทุนอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ของประชาชนอย่างร้ายแรง

รัฐมนตรีจะสั่งให้บริษัทเงินทุนนั้นแก้ไขการที่ได้ฝ่าฝืนละเลยหรือแก้ไขฐานะการเงินหรือการดำเนินงานให้ถูกต้องบริบูรณ์ภายในระยะเวลาที่กำหนดก็ได้ ถ้าบริษัทเงินทุนนั้นมิได้ปฏิบัติตามแก้ไขให้ถูกต้องบริบูรณ์ ตามที่รัฐมนตรีกำหนด ให้ถือว่าใบอนุญาตให้ประกอบกิจการนั้นสิ้นสุดลง

6. บทกำหนดโทษ

ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 ได้กำหนดโทษไว้ดังนี้คือ

6.1. เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประกาศกำหนดกิจการที่ต้องขออนุญาตแล้ว ซึ่งได้แก่ กิจการเงินทุนเพื่อการพาณิชย์ กิจการเงินทุนเพื่อการพัฒนา กิจการเงินทุนเพื่อการจำหน่ายและบริโภค หรือกิจการเงินทุนเพื่อการเคหะ หากผู้ใดยังอาจประกอบกิจการเหล่านี้โดยมิได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี หรือในกรณีที่บริษัทเงินทุนที่ใบอนุญาตสิ้นสุดลงตามข้อ 10 แต่ยังขึ้นประกอบกิจการเงินทุนเหล่านี้ต่อไปอีก จะต้องระวางโทษอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ คือ

ก. จำคุกไม่เกิน 1 ปี

ข. ปรับไม่เกิน 20,000.00 บาท

ค. ทั้งจำทั้งปรับ

6.2. ผู้ที่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีให้ประกอบกิจการเงินทุนที่ต้องขออนุญาตดังที่ประกาศแล้ว หากไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการอนุญาตที่รัฐมนตรีกำหนดไม่ว่าข้อใดข้อหนึ่ง

บริษัทเงินทุนนั้นจะต้องระวางโทษดังนี้ คือ

ก. ในกรณีเป็นความผิดที่ไม่ต่อเนื่องกัน ให้ปรับไม่เกิน 20,000.00 บาท

ข. ในกรณีที่เป็นความผิดที่ต่อเนื่องกัน ให้ปรับไม่เกิน 20,000.00 บาท

และให้ปรับอีกไม่เกินวันละ 1,000.00 บาท ตลอดระยะเวลาที่ยังทำการฝ่าฝืนอยู่

6.3. ผู้ประกอบกิจการและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการอันได้แก่ กรรมการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้สอบบัญชีของบริษัทเงินทุน หากผู้ใดขัดขวางหรือไม่ให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเข้าไปทำการตรวจสอบบริษัทเงินทุน ผู้นั้นจะต้องระวางโทษอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ คือ

ก. จำคุกไม่เกิน 1 เดือน

ข. ปรับไม่เกิน 1,000.00 บาท

ค. ทั้งจำทั้งปรับ

สรุปเปรียบเทียบลักษณะและขอบเขตการควบคุมบริษัทเงินทุน
ของรัฐบาลในประเทศไทย กับต่างประเทศ

จากการที่ได้ศึกษาลักษณะและขอบเขตการควบคุมบริษัทเงินทุนของรัฐบาลในต่างประเทศมาแล้วได้ในบทที่ 2 และศึกษาลักษณะและขอบเขตการควบคุมบริษัทเงินทุนของรัฐบาลในประเทศไทยมาแล้วข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่าจะเป็นการศึกษาถึงการควบคุมของรัฐบาลเกี่ยวกับบริษัทเงินทุนในประเทศไทยยิ่งขึ้น หากได้มีการนำลักษณะการควบคุมของรัฐบาลในประเทศและต่างประเทศมาเปรียบเทียบกัน ทั้งนี้เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางชี้ให้เห็นถึงความคล้ายคลึงและความแตกต่างกันในการควบคุมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังประเด็นที่สำคัญ ๆ ดังนี้ คือ

1. ในประเทศไทยปัจจุบัน รัฐบาลได้เข้ามามีบทบาทในการควบคุมบริษัทเงินทุนเพิ่มขึ้น กล่าวคือนอกจากจะมีการควบคุมในลักษณะทั่วไป เช่นเดียวกับธุรกิจอื่นแล้ว ยังมีการควบคุมในลักษณะเฉพาะสำหรับธุรกิจบริษัทเงินทุนโดยมีการตรากฎหมายขึ้นไว้บังคับแก่บริษัทเงินทุนโดยเฉพาะ มีข้อกำหนดกฎเกณฑ์ในการจัดตั้งและการดำเนินงาน เช่นเดียวกับในต่างประเทศ อาทิ เช่น สหรัฐอเมริกา ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และมาเลเซีย เป็นต้น ในขณะที่ธุรกิจ "บริษัทเงินทุน"

ของอีกหลายประเทศมีการดำเนินงานอย่างอิสระปราศจากข้อกำหนดของกฎหมายที่ตราขึ้นใช้ เฉพาะบริษัทเงินทุน อาทิ เช่นในนอร์เว และ ฮอลแลนด์ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี การที่รัฐบาลเข้ามาบีบบังคับในการควบคุมบริษัทเงินทุนนั้น ผู้เขียน เห็นว่าเป็นการเหมาะสมและจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ไม่เพียงแต่ในสภาวะการณ์ปัจจุบันซึ่งบริษัท เงินทุนมีบทบาทในตลาดเงินและตลาดทุนของประเทศต่างๆ มากขึ้น และมีขอบเขตการดำเนินงาน ที่กว้างขวางขึ้นเท่านั้น หากแต่ในสภาวะการณ์อื่น รัฐบาลก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเข้ามา บังคับควบคุมบ้างไม่มากก็น้อย ทั้งนี้เนื่องจากบริษัทเงินทุนเป็นกิจการที่ประกอบธุรกิจ การเงิน การดำเนินงานของบริษัทเงินทุนย่อมมีผลกระทบต่อสภาวะการเงินและ ระบบเศรษฐกิจของประเทศทั้งในทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ หากรัฐบาลไม่เข้ามาควบคุม ควบบริษัทเงินทุนให้ดำเนินธุรกิจอยู่ในกรอบและขอบเขตข้อบังคับแล้ว บริษัทเงินทุนอาจใช้ อิทธิพลก่อให้เกิดความปั่นป่วนทางเศรษฐกิจของประเทศได้ อาทิ เช่น อาจจะไม่ปล่อยเงินกู้ให้แก่ พ่อค้าเพื่อนำไปลงทุนซื้อสินค้ามากักตุนไว้ หรืออาจดำเนินธุรกิจอย่างอิสระเสรีมีการแข่งขันกัน เกินขอบเขต อันอาจเป็นผลให้เกิดความเสียหายต่อนโยบายการเงิน การให้สินเชื่อของประเทศ ทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืดได้ นอกจากนี้บริษัทเงินทุนในบางประเทศที่ประกอบธุรกิจ การรับฝากเงิน หรือการระดมเงินทุนจากประชาชนก็ยิ่งมีความจำเป็นที่รัฐบาลควรเข้ามาบีบบังคับในการควบคุมดูแลการดำเนินงาน ทั้งนี้เพราะอาจมีผลกระทบต่อความ ปลอดภัย ความผาสุก และต่อผลประโยชน์ของประชาชนในประเทศ ทำให้ประชาชนมีความ เชื่อถือบริษัทเงินทุนมากขึ้น ซึ่งเป็นผลดีต่อการระดมเงินทุนจากประชาชน ช่วยให้อุตสาหกรรม บริษัท เงินทุนขยายตัวเร็วขึ้น มีความเจริญก้าวหน้าขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อระบบเศรษฐกิจของ ประเทศ

อย่างไรก็ตามหากรัฐบาลเข้ามาบีบบังคับในการควบคุมบริษัทเงินทุนมากเกินไป ก็ อาจก่อให้เกิดผลเสีย อาทิ เช่น การดำเนินงานของบริษัทเงินทุนอยู่ในวงจำกัดทำให้การดำเนินงานมีความคล่องตัวน้อยลง ความเจริญเติบโตของธุรกิจเป็นไปอย่างล่าช้า ประสิทธิภาพของ การดำเนินงานอาจไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากธุรกิจไม่มีการแข่งขันกันอันเป็นอุปสรรคต่อการ พัฒนาตลาดเงินและตลาดทุน ซึ่งในที่สุดก็มิได้ผลต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นผลให้บริษัทเงินทุนบางแห่งหาวิธีการหลบหลีกข้อบังคับหรือกฎหมายในการ

ควบคุมอันทำให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ของประชาชนและต่อระบบเศรษฐกิจ
ของประเทศใด

2. ลักษณะและขอบเขตการควบคุมบริษัทเงินทุนในประเทศไทยปัจจุบัน เนื่องจากบริษัท
เงินทุนส่วนใหญ่มักจะประกอบธุรกิจเงินทุนหลาย ๆ ประเภท ฉะนั้นกฎหมายจึงได้จัดแบ่ง
ประเภทธุรกิจเงินทุนที่บริษัทเงินทุนประกอบอยู่ออกเป็น 4 ประเภท คือ กิจการเงินทุนเพื่อ
การพาณิชย์ กิจการเงินทุนเพื่อการพัฒนา กิจการเงินทุนเพื่อการจำหน่ายและบริโภค และ
กิจการเงินทุนเพื่อการเคหะ ซึ่งหากพิจารณาถึงคำจำกัดความของกิจการเงินทุนตามที่กฎหมาย
กำหนดจะเห็นได้ว่าใช้ทั้งระยะเวลาในการให้สินเชื่อ วัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อ ตลอดจน
ลักษณะของผู้ขอสินเชื่อ - เป็นหลักเกณฑ์ในการแบ่ง หากบริษัทเงินทุนใดจะประกอบกิจการเงินทุน
ประเภทใด ก็จะต้องทำการขออนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง สำหรับลักษณะและ
ขอบเขตในการควบคุมกิจการเงินทุนทั้ง 4 ประเภทในระยะเริ่มแรกนั้นก็มีความเหมือนกันหมด
ส่วนในสหรัฐอเมริกา แม้ว่าจะมีการตรากฎหมายเฉพาะสำหรับบริษัทเงินทุนที่ประกอบกิจการ
เงินทุนแต่ละประเภทคล้ายคลึงกับไทย แต่หลักเกณฑ์ในการจัดแบ่งประเภทธุรกิจการเงินทุน
ดังกล่าวได้พิจารณาจากจุดประสงค์ของการให้สินเชื่อและลักษณะของผู้ขอสินเชื่อ ซึ่งรัฐบาลก็
ได้มีการควบคุมบริษัทเงินทุนแต่ละประเภทในลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามระดับความเสี่ยง
ของการดำเนินงานของบริษัทเงินทุนแต่ละประเภทและตามนโยบายการให้สินเชื่อ ตลอดจน
นโยบายการเงินของประเทศ ส่วนบริษัทเงินทุนในประเทศอื่น ๆ เช่น สิงคโปร์ และมาเลเซีย
เป็นต้น กฎหมายว่าด้วยบริษัทเงินทุนมิได้มีการกำหนดแบ่งประเภทธุรกิจเงินทุนออกเป็นหลาย ๆ
ประเภท คงมีแต่คำจำกัดความของธุรกิจเงินทุนเพียงกว้าง ๆ ไว้ว่าเป็นธุรกิจรับเงินจากประชาชน
และให้ผู้อื่นกู้ยืมเท่านั้น แม้ว่าการประกอบธุรกิจเงินทุนของบริษัทเงินทุนในประเทศเหล่านี้ใน
ปัจจุบันจะเป็นเพียงการให้สินเชื่อด้วยวิธีการเช่าซื้อและการรับซื้อบัญชีลูกหนี้ต่าง ๆ แต่รัฐบาล
ก็เคยมีกฎหมายว่าด้วยการเช่าซื้อ ซึ่งใช้บังคับแก่บริษัทเงินทุนอยู่แล้ว ส่วนในฟิลิปปินส์เนื่องจาก
ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วย "การเช่าซื้อ" ฉะนั้น ลักษณะของกฎหมายว่าด้วย "บริษัทเงินทุน"
จึงมีลักษณะควบคุมธุรกิจเงินทุนเพื่อการเช่าซื้อและรับซื้อบัญชีลูกหนี้เท่านั้น

ในการควบคุมดูแลบริษัทเงินทุนตามประเภทของธุรกิจเงินทุนที่ประกอบอยู่ในปัจจุบัน

ก็เป็นผลดีในแง่ที่ว่าสามารถที่จะควบคุมดูแลการดำเนินงานของกิจการเงินทุนแต่ละประเภทได้อย่างเหมาะสมและละเอียดถี่ถ้วน ทั้งนี้เพราะว่ากิจการเงินทุนประเภทหนึ่งอาจจะมีลักษณะการดำเนินงานและมีผลกระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจของประเทศแตกต่างไปจากกิจการเงินทุนประเภทอื่น ๆ ฉะนั้นจึงเป็นการเหมาะสมที่รัฐบาลควรจะวางมาตรการควบคุมกิจการเงินทุนแต่ละประเภทในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตามการควบคุมในลักษณะเช่นนี้จะบรรลุผลก็ต่อเมื่อ

2.1. หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดแบ่งประเภทของธุรกิจเงินทุนเป็นหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม หากมีปัญหาในการจัดแบ่งเกิดขึ้นจะใช้หลักสำคัญอะไรในการจัดแบ่งว่าการดำเนินงานลักษณะเช่นนั้นจะเข้าข่ายเป็นการประกอบกิจการเงินทุนประเภทใด มิฉะนั้นการแบ่งประเภทธุรกิจเงินทุนจะก่อให้เกิดความสับสนแก่บริษัทเงินทุนและผู้ควบคุม ทั้งยังทำให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากกิจการเงินทุนแต่ละประเภทผิดพลาด ซึ่งจะก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อวัตถุประสงค์ในการควบคุมได้

2.2. ธุรกิจเงินทุนที่จัดแบ่งไว้ต้องมีขอบเขตที่กว้างพอสำหรับบริษัทเงินทุนทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพราะมิฉะนั้นแล้วจะเป็นการจำกัดขอบเขตการดำเนินงานและความเจริญก้าวหน้าของธุรกิจเงินทุนในประเทศ นอกจากนั้นยังอาจเป็นผลทำให้เกิดสถาบันการเงินประเภทใหม่ ๆ ประกอบธุรกิจเงินทุนประเภทอื่น ๆ ที่ไม่อยู่ในขอบข่ายการควบคุมของรัฐบาลขึ้นอีกได้ ซึ่งทำให้รัฐบาลต้องทำการตรากฎหมายใหม่ ๆ ขึ้นบังคับใช้แก่สถาบันการเงินดังกล่าวอีก เป็นต้น

ดังนั้น หากประเทศใดที่บริษัทเงินทุนประกอบธุรกิจเงินทุนที่ยังมีขอบเขตการดำเนินงานที่แคบอยู่ในขณะนี้ รัฐบาลก็ไม่ควรควบคุมบริษัทเงินทุนในลักษณะที่กำหนดขอบเขตของธุรกิจเงินทุนที่ประกอบอยู่ เพราะจะทำให้กฎหมายนั้นเป็นกฎหมายที่ล้าสมัยเร็วไม่สามารถนำมาปรับใช้กับการควบคุมดูแลธุรกิจเงินทุนที่อาจเกิดขึ้นใหม่ ๆ ในอนาคตอันใกล้นี้ได้ เช่น กฎหมายว่าด้วยบริษัทเงินทุนของฟิลิปปินส์ เป็นต้น แต่ควรที่จะควบคุมดูแลลักษณะการดำเนินงานของบริษัทเงินทุนในขอบเขตที่กว้าง ๆ ไว้ก่อน ทั้งนี้เพราะหากมีการขยายขอบเขตการดำเนินงานของธุรกิจเงินทุนก็จะได้ใช้กฎหมายนี้ปรับให้เหมาะสมกับการควบคุมดูแลธุรกิจเงินทุนประเภทใหม่ ๆ นั้นได้ โดยไม่ต้องร่างกฎหมายฉบับใหม่ขึ้นอีก ดังเช่น กฎหมายว่าด้วยบริษัทเงินทุนของสิงคโปร์ และมาเลเซีย เป็นต้น

3. ในการควบคุมดูแลและการจัดตั้งบริษัทเงินทุนในประเทศไทยนั้น ตามกฎหมายมิได้มีการกำหนดห้ามชาวต่างชาวจัดตั้งบริษัทเงินทุนทั้งในต่างประเทศ เช่น ประเทศนอร์เวย์ ซึ่งแม้ว่าจะยังไม่มีกฎหมายเฉพาะสำหรับบริษัทเงินทุนในขณะนี้ก็ตาม แต่รัฐบาลก็มีนโยบายห้ามการประกอบธุรกิจเงินทุนของคนต่างชาตโดยอาศัยกฎหมายธนาคารพาณิชย์มาใช้บังคับ ฉะนั้นจากผลของกฎหมายดังกล่าวทำให้คนต่างชาตไม่สามารถจะจัดตั้งบริษัทเงินทุนขึ้นในประเทศไทยได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากกษัตริย์ของนอร์เวย์ เสียก่อน ส่วนในฟิลิปปินส์ก็ได้มีข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยบริษัทเงินทุน กำหนดคุณสมบัติของผู้เป็นเจ้าของบริษัทเงินทุน ทั้งที่เป็นบริษัทจำกัดและห้างหุ้นส่วนโดยกำหนดว่า ผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนของบริษัทเงินทุนแล้วแต่กรณี จะต้องประกอบด้วยผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนที่มีสัญชาติฟิลิปปินส์ ไม่น้อยกว่า 60% ของจำนวนผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหมดของกิจการ

หากจะพิจารณาถึงสาเหตุของการที่รัฐบาลไทยไม่จำกัดสิทธิการลงทุนของชาวต่างชาตในการเข้ามาประกอบธุรกิจเงินทุนในประเทศ ก็อาจเป็นเพราะว่า รัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่า ประเทศไทยขณะนี้อยู่ในสภาวะการที่กำลังขาดแคลนเงินทุนที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศ ฉะนั้น ย่อมมีความต้องการเงินทุนจากต่างประเทศเป็นจำนวนมากและยังมีความต้องการผู้เชี่ยวชาญชาวต่างชาตเข้ามาดำเนินงานในบริษัทเงินทุนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาตลาดเงินและตลาดทุนของประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าขึ้น นอกจากนี้ยังอาจเป็นสาเหตุเนื่องด้วยกิจการบริษัทเงินทุนในประเทศไทยได้ริเริ่มขึ้นโดยชาวต่างชาต ฉะนั้น หากกฎหมายห้ามชาวต่างชาตมาลงทุนในธุรกิจประเภทนี้ในขณะที่ธุรกิจกำลังเจริญก้าวหน้า ย่อมจะเป็นการไม่ยุติธรรมแก่ชาวต่างชาตและอาจทำให้ถึงกับต้องเลิกกิจการไปกลางคันก็ได้

ส่วนการที่ประเทศนอร์เวย์ และฟิลิปปินส์ได้มีข้อกำหนดจำกัดสิทธิของการลงทุนในการประกอบธุรกิจเงินทุนของชาวต่างชาตไว้ ก็อาจเป็นเพราะว่า รัฐบาลของทั้ง 2 ประเทศได้พิจารณาเห็นว่า ธุรกิจเงินทุนมีความสำคัญต่อนโยบายการเงินของประเทศ จึงไม่ควรให้ตกอยู่ในมือของคนต่างชาตมากเกินไป อันอาจก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อสภาวะการเงิน ตลอดจนระบบเศรษฐกิจของประเทศได้

4. ลักษณะของธุรกิจที่จะประกอบธุรกิจเงินทุนนั้น ตามกฎหมายเกี่ยวกับบริษัทเงินทุนของประเทศไทยในขณะนี้ มีข้อกำหนดไว้ว่า จะต้องมึลักษณะเป็น "บริษัทจำกัด" ที่ถูกต้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เท่านั้น ธุรกิจลักษณะอื่น ๆ เช่น ห้างเจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วนไม่สามารถจะประกอบธุรกิจเงินทุนได้ ซึ่งต่างกันในประเทศฟิลิปปินส์ กล่าวคือ นอกจากจะอนุญาตให้ธุรกิจที่มีลักษณะเป็น "บริษัทจำกัด" ประกอบธุรกิจเงินทุนได้แล้ว ยังได้อนุญาตให้ธุรกิจประเภท "ห้างหุ้นส่วน" สามารถประกอบธุรกิจเงินทุนได้อีกด้วย ส่วนในประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย นอกจากจะมีข้อกำหนดว่า ธุรกิจที่จะประกอบธุรกิจเงินทุนได้นั้น นอกจากจะต้องเป็น "บริษัทจำกัด" แล้ว ยังจะต้องเป็น "บริษัทมหาชน"(Public Company) ที่ถูกต้องตามกฎหมายอีกด้วย

เนื่องจากบริษัทเงินทุนประกอบธุรกิจ "การค้าเงิน" จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเงินที่มั่นคงมีเงินทุนจำนวนมาก จึงเป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งที่กฎหมายไทยและต่างประเทศส่วนใหญ่ได้กำหนดลักษณะธุรกิจที่จะประกอบธุรกิจเงินทุนว่าจะต้องเป็นบริษัทจำกัดที่ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทจำกัดของประเทศตน ทั้งนี้เพราะว่า ธุรกิจที่มีลักษณะเป็นบริษัทจำกัดย่อมจะต้องประกอบด้วยผู้เป็นเจ้าของจำนวนมาก เช่น ตามกฎหมายของไทยกำหนดว่าต้องประกอบด้วยผู้เป็นเจ้าของอย่างน้อย 2 คน เป็นต้น ซึ่งการที่มีจำนวนผู้เป็นเจ้าของมากก็ย่อมจะต้องมีจำนวนเงินทุนมากกว่าธุรกิจห้างเจ้าของคนเดียวหรือห้างหุ้นส่วน ประกอบกับได้มีบทกฎหมายว่าด้วยบริษัทจำกัดบังคับใช้กับบริษัทจำกัดอันทำให้การค้าเงินงานมีหลักเกณฑ์กว่าธุรกิจลักษณะอื่น ๆ

นอกจากนั้นผู้เขียนยังมีความเห็นว่าจะเป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งหากจะได้มีข้อกำหนดให้บริษัทเงินทุนจะต้องเป็น "บริษัทมหาชน" ดังกฎหมายบริษัทเงินทุนในต่างประเทศ เนื่องจากมีข้อดีหลายประการ ซึ่งจะได้อธิบายถึงต่อไปในบทที่ 6 เกี่ยวกับการเสนอแนะ

5. ในการกำหนดคุณสมบัติของกรรมการบริหารงานของบริษัทเงินทุน ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทเงินทุนของไทยมิได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับสัญชาติของกรรมการผู้บริหารงานไว้แต่อย่างใด ฉะนั้นบุคคลดังกล่าวจะมีสัญชาติอะไรก็ได้ ส่วนในฟิลิปปินส์นั้นกฎหมายว่าด้วยบริษัทเงินทุนจะมิข้อกำหนดระบุคุณสมบัติของกรรมการบริหารงานไว้ กล่าวคือ คณะกรรมการผู้บริหารของบริษัทเงินทุนในกรณีที่มีลักษณะเป็น "บริษัทจำกัด" จะต้องประกอบด้วยกรรมการผู้บริหารงานอย่างน้อย 2 ใน

3 ส่วนจะต้องเป็นบุคคลผู้มีสัญชาติฟิลิปปินส์ และหากในกรณีที่เป็นห้างหุ้นส่วนจะต้องมีผู้บริหาร
ทั้งสิ้นเป็นบุคคลผู้มีสัญชาติฟิลิปปินส์ เป็นต้น

จากการพิจารณาถึงข้อกำหนดดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่า การที่กฎหมายในต่างประเทศ
ได้กำหนดคุณสมบัติของกรรมการบริหารงานไว้เช่นนั้นก็เป็นกรที่เหมาะสมอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อ
ป้องกันมิให้อำนาจในการบริหารงานของบริษัท เงินทุนตกอยู่ในมือของชนต่างชาติมากเกินไป อัน
อาจเป็นช่องทางให้ชาวต่างชาติที่มีเจตนาไม่สุจริตมาดำเนินการในทางที่จะเป็นผลเสียหายต่อ
เศรษฐกิจของประเทศ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัท เงินทุนที่ประกอบธุรกิจการระดมเงินทุนจาก
ประชาชนในประเทศไม่ว่าจะอยู่ในรูปของการรับฝากเงินดังเช่นในสิงคโปร์ มาเลเซีย ฯลฯ
หรือในรูปของการกู้ยืมเงินดังเช่นในฟิลิปปินส์ ฮองกง และไทย ฯลฯ เพราะว่าการที่ประชาชน
จะตัดสินใจเลือกลงทุนในบริษัท เงินทุนใดก็ย่อมจะต้องเลือกบริษัทที่มีคณะกรรมการบริหารงานที่
คนรู้จักและเป็นที่ยอมรับได้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นประชาชนในท้องถิ่นที่ตนอยู่ ทำให้เป็นผลดีคือ
บริษัท เงินทุนในแง่ที่ว่าสามารถทำการระดมเงินทุนจากประชาชนในประเทศมาใช้ให้เป็นประโยชน์
ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และทำให้ธุรกิจประเภทนี้มีความเจริญก้าวหน้าขึ้น อย่างไรก็ตาม
ก็ตามการที่กฎหมายว่าด้วยบริษัท เงินทุนของไทยในปัจจุบันมิได้กำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับ
สัญชาติของผู้บริหารงานก็อาจเป็นเพราะว่า รัฐบาลเห็นว่าในสภาวะการณ์ที่ประชาชนในประเทศ
ยังไม่มีความรู้และประสบการณ์ในธุรกิจเงินทุนพอ ก็อาจจำเป็นต้องอาศัยชาวต่างชาติมาเป็น
ผู้บริหารงานเพื่อกำหนดนโยบายให้มีประสิทธิภาพและมีความเจริญก้าวหน้าขึ้น ฉะนั้นในการกำหนด
ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของคณะกรรมการบริหารงานของบริษัท เงินทุนในแต่ละประเทศควรจะ
ได้พิจารณาถึงความรู้ของประชาชนในประเทศตนในขณะใดขณะหนึ่งด้วย

6. ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัท เงินทุนของไทย กำหนดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการ
ควบคุมดูแลบริษัท เงินทุนไว้ถึง 2 หน่วยงาน คือ หน่วยงานที่กระทรวงการคลังโดยมีรัฐมนตรีเป็น
ผู้ใช้อำนาจในการใบอนุญาตการจัดตั้งบริษัท เงินทุน กำหนดนโยบายในการควบคุมดูแล ตลอดจน
มีอำนาจในการอนุมัติการกระทำต่าง ๆ และหน่วยงานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งมีอำนาจใน
การตรวจตราควบคุมดูแลการดำเนินงานของบริษัท เงินทุนให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมาย
เช่นเดียวกับในมาเลเซีย ซึ่งกฎหมาย "The Borrowing Company Bill" ได้กำหนดให้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและ The Central Bank ของมาเลเซียมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลบริษัทเงินทุนในขณะประเทศอื่น เช่น สหรัฐอเมริกา ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ กฎหมายกำหนดให้มีหน่วยงานเพียงหน่วยเดียว เท่านั้นที่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลบริษัทเงินทุน ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 42.

7. ในการควบคุมดูแลฐานะการเงินของบริษัทเงินทุนในประเทศไทยนั้น จากกฎหมายว่าด้วยบริษัทเงินทุนที่มีอยู่ในขณะนี้ นอกจากกำหนดจำนวนเงินทุนต่ำสุดในการจัดตั้งบริษัทแล้ว ก็มีเพียงข้อกำหนดให้บริษัทเงินทุนต้องดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเป็นอัตราส่วนขั้นต่ำกับเงินที่ได้รับจากการกู้ยืมจากประชาชน (ยกเว้นนิติบุคคลตามที่กฎหมายกำหนดยกเว้นไว้) เท่านั้น ซึ่งอัตราส่วนนี้สามารถใช้เป็นกลไกในการควบคุมกำกับฐานะการเงินของบริษัทเงินทุนให้มีสินทรัพย์สภาพคล่อง โดยดำรงไว้ในรูปเงินสด หรือสินทรัพย์อื่น ๆ ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ทันที) พอที่จะชำระหนี้ให้แก่บุคคลธรรมดาได้ทันทีที่บุคคลเหล่านั้นต้องการ เรียกเงินคืนจากบริษัท ซึ่งเป็นการคุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชนเพียงบางส่วนเท่านั้น หากได้มีข้อกำหนดในการควบคุมฐานะการเงินของบริษัทเงินทุนในค่านอื่น ๆ ดังเช่นในสิงคโปร์ และมาเลเซียไม่ อาทิเช่นข้อบังคับในการจ่ายเงินปันผล ซึ่งตามกฎหมายของประเทศทั้ง 2 จะกำหนดบังคับไว้ ดังนี้ คือ

7.1. การจ่ายเงินปันผลจะจ่ายได้ต่อเมื่อมีการตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายทุน (Capital Expenditure) เช่น ค่าใช้จ่ายริเริ่ม ค่านายหน้าขายหุ้นของบริษัทเงินทุนเอง ตลอดจนส่วนขาดทุน ฯลฯ ออกจากบัญชีทั้งหมดแล้ว

7.2. ทุกครั้งที่มีการประกาศจ่ายเงินปันผล บริษัทเงินทุนจะต้องจัดสรรเงินจากกำไรสุทธิเข้าเป็นเงินทุนสำรองของบริษัทตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดจนกว่าจะมีเงินทุนสำรองเป็น 100% ของเงินทุนที่ชำระแล้ว เป็นต้น

ผู้เขียนคิดว่ารัฐบาลควรเข้ามามีบทบาทในการควบคุมฐานะการเงินของบริษัทเงินทุนให้มีความมั่นคง ดังเช่นการวางข้อกำหนดบังคับดังกล่าวข้างต้น ซึ่งหากพิจารณาแต่ละข้อแล้ว จะเห็นว่า ข้อกำหนดเงื่อนไขว่าการจ่ายเงินปันผลจะจ่ายได้ต่อเมื่อได้มีการตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายทุน ออกจากบัญชีทั้งหมดแล้ว เพื่อแสดงให้เห็นว่าเงินปันผลที่จ่ายนั้นบริษัทได้จ่ายออกจากจำนวนกำไรสุทธิ หลังหักค่าใช้จ่ายทุกประเภทแล้ว มิใช่เป็นการจ่ายจากเงินทุนของกิจการ ซึ่งเป็นผลให้ฐานะการเงินของ

บริษัทมีความมั่นคง แต่ข้อกำหนดนี้อาจเป็นผลเสียต่อผู้เป็นเจ้าของในแง่ที่ว่าทำให้ระยะเวลาที่จะได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนต้องล่าช้าออกไป อาจทำให้มีผู้ลงทุนในกิจการประเภทนี้ น้อยลง นอกจากนั้นยังมีผลกระทบกระเทือนต่อรายได้ของรัฐในแง่ที่ว่าทำให้การเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัท เงินทุนอันเป็นภาษีที่เก็บจากจำนวนกำไรสุทธิจะต้องล่าช้าออกไป ทั้งนี้เพราะว่าการที่บริษัทเงินทุนที่อยากจ่ายเงินปันผลเร็ว ๆ ก็จะต้องทำการตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายทุนออกจากบัญชีให้หมดก่อนมีผลให้จำนวนกำไรสุทธิลดลงและทำให้จำนวนภาษีที่รัฐควรจะได้ในปีแรก ๆ น้อยลงด้วย

ส่วนข้อกำหนดในเรื่องการสำรองเงินทุนนั้นก็ เป็นข้อกำหนดที่เหมาะสมสำหรับกิจการที่ประกอบธุรกิจเงินทุนเพราะจะทำให้ฐานะการเงินของกิจการมั่นคง มีเงินทุนเพิ่มขึ้นทำให้ความสามารถในการชำระหนี้ของกิจการเพิ่มขึ้น ทำให้ประชาชนมีความเชื่อถือและนำเงินมาลงทุนโดยให้กู้ยืมแก่บริษัทเงินทุนเพิ่มขึ้น อันเป็นผลดีต่อการระดมเงินทุนมาใช้ในธุรกิจต่าง ๆ ของประเทศ

8. ในการประกาศบุคคลของบริษัทเงินทุนนั้น ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทเงินทุนของไทย มิได้กำหนดบังคับให้ต้องประกาศในหนังสือพิมพ์เป็นภาษาไทย ดังเช่น ในประเทศอินเดีย ซึ่ง มีข้อกำหนดบังคับให้ต้องตีพิมพ์ เป็นภาษาของตนอย่างน้อย 1 ฉบับ อาทิเช่น ในสิงคโปร์มีกฎ - ขอบังคับให้ต้องประกาศบุคคลในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอย่างน้อย 4 ฉบับ ซึ่งต้องพิมพ์เป็นภาษามาเลย์ ฑมิฬ จีน และอังกฤษ ส่วนมาเลเซียก็มีกฎขอบังคับดังกล่าวเช่นกัน คือบริษัทเงินทุนจะต้องประกาศงบดุลประจำปีของตนลงในหนังสือพิมพ์อย่างน้อย 2 ฉบับ โดยพิมพ์เป็นภาษามาเลย์ และภาษาอังกฤษ เป็นต้น

แม้ว่ากฎขอบังคับดังกล่าวจะเป็นเพียงข้อกำหนดปลีกย่อยเท่านั้น แต่หากพิจารณาให้ลึกซึ้งลงไปแล้วจะเห็นว่ามีความสำคัญไม่ใช่น้อย ทั้งนี้เพราะว่างบดุลเป็นงานที่แสดงฐานะการเงินของกิจการซึ่งนับว่าเป็นข่าวสารข้อมูลที่สำคัญอย่างหนึ่งต่อการตัดสินใจเลือกบริษัทเงินทุนที่ตนจะฝากหรือให้กู้ยืมของประชาชนในประเทศ ฉะนั้นจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะมีขอบังคับให้บริษัทเงินทุนต้องประกาศงบดุลเป็นภาษาของตนอย่างน้อย 1 ฉบับ ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงบริษัทเงินทุนต่างดาวซึ่งมักจะประกาศงบดุลเป็นภาษาต่างดาวของตนโดยไม่คำนึงว่าประชาชนทั่วไปจะมีความรู้สึกและความเข้าใจอย่างไร

อนึ่ง หากพิจารณาถึงภาษาที่สิงคโปร์และมาเลเซียจะต้องประกาศซึ่งมีอยู่หลายภาษานั้น อาจเป็นเพราะว่ารัฐบาลต้องการให้ประชาชนทุก ๆ คนในประเทศได้เข้าใจและทราบถึงฐานะการเงินของบริษัท แต่สำหรับของไทยนั้นไม่จำเป็นว่าจะต้องพิมพ์งบดุลเป็นภาษาต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะว่าประเทศไทยเป็นอิสระมาแต่โบราณเรามีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติอยู่แล้ว ซึ่งถือว่าประชาชนทุกคนจะต้องเรียนรู้ถึงภาษาไทย ฉะนั้นจึงควรมีกฎข้อบังคับให้บริษัทเงินทุนที่ต้องที่พิมพ์งบดุลในหนังสือพิมพ์ไทยอย่างน้อย 1 ฉบับ

9. วัตถุประสงค์ในการควบคุมบริษัทเงินทุนของรัฐบาลในประเทศไทยปัจจุบันก็มุ่งไปในทางจะให้ควบคุมครองผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ ดังจะเห็นได้จากการที่กฎหมายว่าด้วยบริษัทเงินทุนออกมาเป็นส่วนหนึ่งของคำสั่งคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 ว่าด้วย "การควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือความผาสุกแห่งสาธารณชน" ทั้งนี้เป็นเพราะว่ารัฐบาลเห็นว่าบริษัทเงินทุนในประเทศไทยประกอบธุรกิจสำคัญ คือการระดมเงินทุนจากประชาชนทั่วไป ฉะนั้นในเบื้องต้นนี้รัฐจึงได้กำหนดข้อกำหนดต่าง ๆ ในอันจะให้ควบคุมครองแก่ผลประโยชน์ของประชาชนผู้ใหญ่ ส่วนในประเทศอื่น ๆ เช่น สหรัฐอเมริกา ฟิลิปปีนส์ สิงคโปร์และมาเลเซีย นั้น มีวัตถุประสงค์สำคัญในการควบคุมดูแลบริษัทเงินทุนก็เพื่อควบคุมการให้สินเชื่อของบริษัทเหล่านี้ให้เป็นไปโดยเหมาะสมกับนโยบายการให้สินเชื่อของประเทศตน ดังจะเห็นได้จากข้อกำหนดต่าง ๆ ในการให้สินเชื่อของบริษัทเงินทุน เป็นต้น ทั้งนี้เพราะว่าการให้สินเชื่อของบริษัทเงินทุนส่วนใหญ่จะเป็นสินเชื่อเพื่อการบริโภค หากไม่ควบคุมให้มีจำนวนพอเหมาะแล้วจะก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อการใช้จ่ายของประชาชนในประเทศ อันมีผลต่อสภาพการเงินและระบบเศรษฐกิจของประเทศ เช่น อาจทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืดได้